

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2008

130. REGNSKAPSÅR

FANA SPAREBANK

INNHold

Adm. banksjef	4
Dette er Fana Sparebank	6
Hovedpunkter 2008	9
Årsberetning	10
Resultatregnskap	20
Balanse	21
Kontantstrømoppstilling	22
Endringer i egenkapitalen	23
Nøkkeltall	25
Noter til regnskapet	26
Revisjonsberetning	57
Årsmelding fra Kontrollkomiteen	57
Organisasjonsplan	58
Medlemmer av styret, forstandskapet, kontrollkomité og valgkomiteer	59
Forretningsområde Bedriftsmarked	60
Finans	62
Forretningsområde Privatmarked	64
Forsikring	66
Fana Sparebank Eiendom AS	68
Fana Sparebank Regnskap AS	70

GJENNOM 2008 har vi gått fra finansuro til full finanskrisen. Krisen har sendt oss inn i økonomiske nedgangstider, og utsiktene for 2009 er preget av større usikkerhet enn vi har opplevd på mange år. Det er viktig å peke på at det er en rekke forskjeller mellom bankkrisen tidlig på 90-tallet og dagens utfordringer. Dagens krise er global, og det gjør at vi ikke kan forvente at internasjonal vekst skal dra oss opp fra grøften. Snarere tvert om. På den annen side har vi et rentenivå som vil være til hjelp for de som har lån så vel som å stimulere til nye investeringer. I tillegg har vi som samfunn mer kunnskap om hvordan en krisesituasjon kan håndteres. Det er blant annet vist gjennom de tiltakene som allerede er iverksatt fra myndighetenes side.

Likevel står vi overfor store utfordringer i 2009, ikke minst i forhold til næringslivet og virkningene av lavere etterspørsel i svært mange bransjer. Det er i slike perioder vi som bank skal prøves både i forhold til hvor godt kredittarbeid vi har gjort frem til nå og ikke minst i forhold til hvordan vi, sammen med våre kunder, skal arbeide oss gjennom en vanskelig tid.

I 2008 gjennomførte vi en grunnleggende vurdering av bankens strategi, herunder visjon, forretningsidé og hovedmål. Styret fastsatte vår nye visjon til å være: *Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg*. Parallelt med strategiarbeidet har det vært utført en gjennomgripende analyse av bankens merkevare. Banker har generelt ganske likeartede tjenester å tilby kundene. Samtidig øker konkurransen. Vi løper en risiko for å havne i en situasjon der vi drukner i anonymitet om vi ikke har et konkurransefortrinn. Vårt valg for å oppnå dette er servicebegrepet. Gjennom 2009 og de nærmeste årene skal vi utvikle et servicekonsept som blir lagt merke til av våre kunder. I første omgang stiller vi oss selv på prøve når vi vet at vi vil bli konfrontert med vanskelige avgjørelser der både banken og kunder står overfor potensielle tapssituasjoner. Vi skal være en bank for både med- og motgang. Det vil vi vise også når det buttrer i mot, så lenge vi kan arbeide i en åpen og konstruktiv dialog med våre kunder.

Fana Sparebank har knyttet til seg mange nye medarbeidere det siste året. Vi har styrket laget med ny kompetanse som skal hjelpe oss med å nå våre mål. Nye og strengere krav fra myndighetene knyttet til finansiell rådgivning har medført at en rekke medarbeidere har gjennomført krevende tilleggskursutdannelse, og bidrar dermed til at vi skal bli en bedre bank for våre kunder.

Jeg vil gjerne benytte denne anledningen til å rette en hjertelig takk til våre kunder, forbindelser og medarbeidere i banken for godt samarbeid gjennom et krevende år, i visshet om at vi vil måtte stå skulder mot skulder for å klare å møte utfordringene i tiden som kommer.

Nils Martin Axe
ADM. BANKSJEF

Dette er Fana Sparebank

Fra stiftelsen i 1878 og frem til i dag har Fana Sparebank utviklet seg fra en liten lokal bygdebank til en lokal, moderne sparebank i Bergen, med syv filialer og hovedkontor på Nesttun.

Ved utgangen av 2008 hadde banken ca. 150 ansatte – inklusive de ansatte i datterselskapene.

Fana Sparebank vil bestå som en selvstendig bankenhet i lang tid fremover. Dette til beste for alle våre trofaste kunder – og alle fremtidige kunder.

NØKKELTALL	2008	2007	2006
Forvaltningskapital (MNOK)	12 363	11 752	10 065
Årsverk i bankdriften	119	109	113
Forvaltningskapital per årsverk (gj.snitt, MNOK)	101,0	100,0	85,2
Utlånsutvikling privat (MNOK)	6 949	6 706	6 085
Utlånsutvikling næring (MNOK)	3 062	3 482	2 981
Innskuddsdekning	74,1 %	64,3 %	63,4 %
Egenkapital (MNOK)	971	912	807
Andel av automatiserte betalingstjenester	86 %	85 %	83 %

NESTTUN, MARS 2009: Konturene av en ny tid for Nesttun sentrum begynner å ta form. Bybanen vil stå klar sommeren 2010.

Hovedpunkter 2008

Finansuro blir finanskrise

Tilbyr forsikring fra eget selskap

Ny hovedstrategi og visjon fastsettes

Kraftig vekst i publikumsinnskudd

Medeier i nytt verdipapirforetak i Bergen

Etablerer nytt kontor i Bergen sentrum

Tilfredsstillende resultater til tross for påvirkning av finanskrisen

Banken blant de mest solide – godt rustet til å møte utfordringene i 2009

Finansuro blir finanskrise

Spredning av tap i det internasjonale finansmiljøet gjennom første kvartal 2008 kulminerer i konkurser og redningsaksjoner i store finans- og forsikringshus. I alle pengemarkeder øker risikopåslaget kraftig. I midten av september søker investeringsbanken Lehman Brothers konkursbeskyttelse, og utløser betydelige rystelser på børser verden over. Store konsekvenser i de globale pengemarkedene. Midlertidig stans i tilgangen på likviditetstilgang bankene i mellom. Dramatiske medieoppslag og fokus på innskytergarantien medfører publikumsuro. Fana Sparebank mottar betydelige nye kundeinnskudd.

Tilbyr forsikring fra eget selskap

De første produktene fra Frende Livsforsikring leveres i 1. kvartal 2008. Frende Skadeforsikring lanseres for privatkunder i 2. kvartal. Banken etablerer egne forsikringsansvarlige både for bedrifts- og personmarkedet, og har klare ambisjoner om å øke det langsiktige inntektsgrunnlaget fra forsikrings salg.

Ny visjon

Styret i Fana Sparebank arbeidet med bankens hovedstrategidokument gjennom sommeren og høsten. Bankens nye visjon ble fastsatt som følger: *Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg*. Dette betyr at:

- vi skal være et naturlig alternativ til de regionale og landsomfattende bankene
- vi skal ha lokal styring og ledelse med kunnskap om vårt markedsområde
- vi skal gjennom kontakt med kundene etablere banken som et naturlig førstevalg i kundens bevissthet
- vi skal gjennom stolthet og kompetanse være en foretrukket arbeidsplass for våre medarbeidere
- vi skal gjennom soliditet og gode resultater inngi tillit i markedet.

Norne Securities

Fana Sparebank er én av eierne i et nytt verdipapirforetak som så dagens lys i Bergen sommeren 2008. Norne skal drive verdipapirhandel og virksomhet innen corporate finance. Børshandel startet i februar 2009.

Nytt kontor i sentrum

I november 2008 etablerte Fana Sparebank et nytt kontor i Markeveien i Bergen sentrum. Kontoret er en samlokalisering med Fana Sparebank Eiendom. I løpet av 1. halvår 2009 vil kontoret utvides til å bli et fullverdig rådgivningskontor innen hovedaktivitetene bank, forsikring og eiendom for nærings- og privatkunder.

Styrket soliditet

Med en konsolidering av balansen og et, etter forholdene, godt årsresultat, har Fana Sparebank en kapitaldekning på 14,10 %. All egenkapital er kjernekapital. Med dette nøkkeltallet fremstår banken som den klart mest solide blant de bankene som er like store eller større enn Fana Sparebank.

Årsberetning

1 Året i sammendrag

Fana Sparebank legger med dette frem sitt 130. årsregnskap. Samlet sett vurderes bankens resultater for 2008 å være tilfredsstillende selv om de er noe svakere enn fjorårets.

Den underliggende, tradisjonelle bankvirksomheten viser stabilitet. Finanskrisen har medvirket til at banken har tatt en aktiv posisjon i forhold til å styre sin forretningsrisiko. Følgelig er utlånsvolum redusert i forhold til i fjor. Verdiendringer i bankens porteføljer av egne finansielle instrumenter og innlån fra pengemarkedet har dessuten vært merkbare.

Bankens satsning på andre inntekter har vært i fokus i 2008, og i særlig grad gjennom bankens eget selskap, Frende Forsikring. Gjennom året er både skade- og livsforsikringsprodukter lansert og presentert for våre kunder. Oppstarten av salget har vært positivt.

Finanskrisen slo til med full tyngde i 2008, og møtes med en sterk, intern mobilisering og beredskap innen ulike områder. Arbeidet med kontroll og overvåking av sentrale risikoområder er skjerpet. Bankens likviditetsbuffer er styrket for å kunne håndtere langvarige perioder med svak likviditetstilgang. I tillegg er banken i posisjon til å kunne delta i de tiltakspakkene som er gjort tilgjengelige. Under den mest urolige perioden i årets siste kvartal opplevde vi en betydelig pågang fra nye innskuddskunder, hvilket underbygger den generelle oppfatningen om at Fana Sparebank ansees å være en trygg og solid bank.

Gjennom året har styret revidert bankens hovedstrategi, og bankens nye visjon er uttrykt ved følgende: *Fana Sparebank – ditt lokale førstevalg*. I dette ligger blant annet at banken har ambisjoner om å være det naturlige alternativ til de regionale og landsomfattende bankene, med lokal styring og ledelse. Forretningsideen befester at Fana Sparebank skal være en selvstendig og lokalt forankret leverandør av finansielle løsninger for privatkunder og det lokale næringsliv.

Styret anser at bankens soliditet og resultater legger et nødvendig grunnlag for å møte utfordringene som vil komme i 2009. Utsiktene for norsk og internasjonal økonomi er svake for det kommende året, og vi forventer at det vil oppstå utlånstap som følge av generelle nedgangstider. Det er styrets oppfatning at det er særlig viktig for Fana Sparebank å fremstå som en konstruktiv og ansvarsbevisst finansiell samarbeidspartner når de økonomiske rammebetingelsene strammes inn. Dette til beste for alle kunder, men også i forhold til den viktige rollen banknæringen representerer for å opprettholde en mest mulig stabil og bærekraftig økonomisk utvikling på lang sikt.

2 Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

En konsekvens av den internasjonale finanskrisen er svekket tillit bankene og finansinstitusjonene i mellom, med dårligere likviditetsflyt og kraftig økning i risikopåslag (spread). Det norske penge- og kredittmarkedet var i deler av året skjermet for de verste effektene, men fra september, i tilknytning til konkursen i investeringsbanken Lehman Brothers, rammet krisen det norske bankvesenet med full tyngde.

I flere land har myndighetene satt i gang en rekke tiltak for å gjenopprette tilliten til den finansielle stabiliteten. Tiltakene

ser ut til å ha effekt ettersom påslaget på pengemarkedsrenten gikk ned. I forsøk på å redusere de realøkonomiske problemene av finanskrisen har det vært betydelige rentekutt. I tillegg er det iverksatt finanspolitiske tiltak.

Norske myndigheter har bidratt med tiltak som bidrar til å trygge likviditetstilgang for de norske bankene på kort- og mellomlang sikt. Fana Sparebank har blant annet deltatt i et F-lån fra Norges Bank med to års løpetid.

I Bergensregionen har fallet i boligpriser ligget over landsgjennomsnittet. Viktige næringer innen eksport, reiseliv, handel og transport vil påvirkes av finanskrisen. Eiendomsutvikling, samt bygg- og anlegg var blant de første bransjene som opplevde betydelig aktivitetsnedgang tidlig i 2008.

3 Bankens virksomhet i 2008

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår eiendomsmeglervirksomhet og regnskapservice som virksomheter organisert i egne datterselskaper. Morbanken utgjør det alt vesentlige av konsernets resultat og balansetall og det er morbankens regnskapstall som kommenteres i årsberetningen dersom annet ikke er angitt. Alle tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2007.

Det fokuseres på å øke andre inntekter, og Fana Sparebanks initiativ og deltagelse i etableringen av to nye forsikrings-selskaper med hovedsete i Bergen kan karakteriseres som en viktig milepæl. Banken satser selv i overkant av 40 millioner kroner på nyskapningen som har fått navnet Frende Forsikring. I tillegg deltar banken med en eierandel i et nystartet verdipapirforetak, Norne Securities, som blir operativt i løpet av første kvartal 2009.

3.1 Daglig drift

De nasjonale og regionale forholdene setter sitt preg på virksomheten i Fana Sparebank. I 2008 opplevde banken vesentlig lavere etterspørsel etter lån til boligformål enn det som har vært tilfelle over flere år. Nedkjøling og tilbakegang innen sektorer som eiendomsutvikling og nye boligprosjekter har bidratt til lavere utlånsvolum for næringsmarkedet.

Styret har avholdt 10 møter i 2008, inklusive den årlige strategisamlingen. Styrets sammensetting er endret under året ved at senior prosjektleder Janniche Daae Tønjum og statsautorisert revisor Rune Førland er valgt inn som nye, faste medlemmer.

3.2 Lokalisering

Det ble på slutten av året etablert et nytt kontor i Bergen sentrum i regi av Fana Sparebank Eiendom. Kontoret er nå utvidet til en samlokalisering med bankens næringslivsseksjon, avdeling Eiendom. Gjennom filialnettet dekker Fana Sparebank nå Bergen fra nord til syd ved fysisk tilstedeværelse på syv steder inkludert hovedkontoret på Nesttun. Filialene er situert i Åsane Storsenter, Torget i sentrum, Markeveien, Minde, Lagunen og Fanatorget i Fana. Vi er dermed lokalisert i nær-områdene til en betydelig del av Bergens befolkning, enten der de bor eller der de har sine arbeidsplasser. I tillegg er det

lett å nå banken via telefon og e-post, og et økende antall banktjenester er tilgjengelige via automatiske tjenester og Internett.

Fana Sparebank Regnskap AS har egne lokaler på Midtun og i Åsane, mens Fana Sparebank Eiendom AS er leietager ved hovedkontoret på Nesttun, i Lagunen og Markeveien.

4 Resultatregnskapet

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er satt opp i henhold til IFRS.

4.1 Bankens inntekter

RENTENETTO

Bankens rentenetto utgjør 221,9 millioner kroner for 2008. Dette er en økning på 19,4 millioner kroner i forhold til i 2007. Dette inkluderer avkastningen på bankens likviditetsplasseringer i pengemarkedsfond.

Rentenivået steg gjennom store deler av året for så å falle kraftig av under siste kvartal. Bankenes innlånskostnad fra pengemarkedet har imidlertid vært økende som følge av betydelig spreadutgang på grunn av finanskrisen. Dette vil over tid gjenspeile seg i bankens rentenetto. Fana Sparebank har i 2008 hatt en utlåns- og innskuddsutvikling som har resultert i at behovet for ny finansiering fra pengemarkedet har vært begrenset.

Etter flere års avgiftsfritak, ble bankene i 2008 innkrevd for avgift til bankenes sikringsfond. Fana Sparebank sin rentenetto er belastet med 2,1 millioner kroner til dette formål.

I 2008 hadde banken en rentenetto tilsvarende 1,85 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Dette er en nedgang fra 1,86 prosent i 2007.

ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Andre driftsinntekter utgjør totalt 29,9 millioner kroner for 2008 eller 0,25 prosent av GFK. I forhold til fjoråret representerer dette en reduksjon på 25,6 millioner kroner. I 2007 utgjorde andre driftsinntekter 0,51 prosent av GFK.

Gebyr- og provisjonsinntekter er redusert med 4,9 millioner kroner til 42,5 millioner kroner. Dette utgjør 0,36 prosent av GFK (0,43 prosent i 2007). Reduksjonen er knyttet til noe lavere utlånsaktivitet og økt bruk av gebyrfrie tjenester. Lavere aktivitet på børsen har også medført mindre inntekter knyttet til aksjerelaterte aktiviteter.

Finanskrisen har generelt sett medført betydelig reduksjon i handelsvolum på Oslo Børs. Inntektene fra kunders verdipapirhandel var således lav, men tok seg opp i årets siste kvartal. Det kraftige fallet på Oslo Børs har medført fornyet interesse for verdipapirhandel. Banken er en av eierne i et nytt verdipapirforetak i Bergen, Norne Securities. Norne forventes i løpet av første halvår 2009 å overta som samarbeidspartner for utførelse av verdipapirhandel på vegne av våre kunder. I 2008 har dette vært ivare tatt gjennom en avtale med DnB NOR Markets.

Salg av fondsbaserte plasseringsprodukter var beskjedent

i første halvår 2008, men det var heller ikke stor pågang for innløsning. I annet halvår har fondssalget tatt seg opp igjen, basert på fornyet interesse og pågang fra kunder. De viktigste samarbeidspartnere for fondsplassering er SKAGEN Fondene, Holberg Fondsforvaltning, ODIN Fondene, Terra Forvaltning og DnB NOR Kapitalforvaltning.

Inntektene fra kunders verdipapirhandel og provisjoner fra fondsforvaltning utgjorde 1,9 millioner kroner (3,0 millioner kroner).

Andre gebyrer og provisjonskostnader er redusert fra 7,9 millioner kroner i 2007 til 7,5 millioner kroner i 2008.

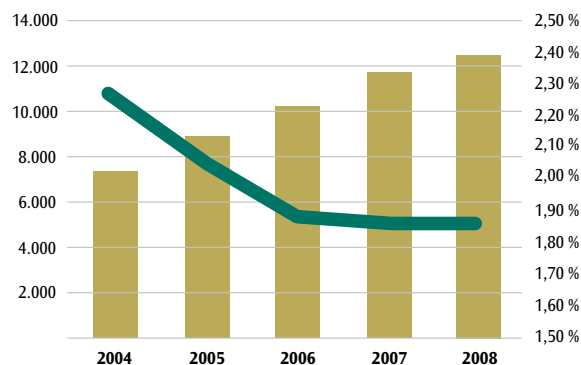
Bankens resultater fra kapitalforvaltning har vært særlig kraftig påvirket av finanskrisen. Beholdningen av rentebærende finansielle instrumenter består hovedsakelig av pengemarkedsfond og obligasjoner fra en rekke utstedere i en bredt anlagt portefølje. Den samlede porteføljen er utsatt for rente- og kredittrisiko. Porteføljen har minimal renterisiko. Kredittrisikoen ivaretas gjennom god diversifisering og valg av papirer med høy kredittverdighet, herunder bank og finans, boligkredittforetak, kommuner, og lignende. Finanskrisen har imidlertid medført en vedvarende og særlig kraftig økning av risikopåslaget for alle klasser av rentebærende finansielle instrumenter, kalt spread. Økt spread medfører, alt annet like, en verdireduksjon for det underliggende verdipapiret. I porteføljen av likviditetsfond medfører dette lavere løpende avkastning, mens det for enkeltposisjonene i obligasjoner føres urealiserte tap på verdipapirene, og disse føres til markedsverdi fortløpende.

Markedsverdivurdering anvendes for den delen av bankens innlån fra pengemarkedet som løper til fastrente. Økt spread medfører en urealisert gevinst på fundingporteføljen. Det kan synes paradoksalt at banken har en urealisert gevinst på finansielle instrumenter i en periode som ellers er preget av store tap og nedskrivninger. Forklaringen ligger i at både aktiva og passiva markedsverdivurderes etter IFRS.

I sum har Fana Sparebank netto gevinst på 16,3 millioner kroner knyttet til realiserte og urealiserte gevinster og tap på bankens rentebærende verdipapirer på aktiva- og passivasiden.

Fana Sparebank deltar i et garantikonsortium knyttet til verditap i likviditetsporteføljen til Eksportfinans. Bankens andel av urealisert mindreverdi gjennom 2008 utgjør 9,4

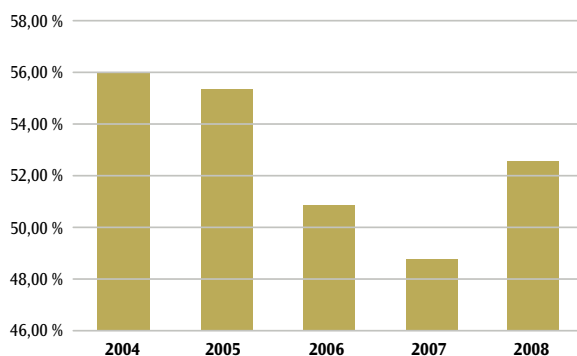
FORVALTNINGSKAPITAL OG RENTENETTO

Utvikling i forvaltningskapital (søyler, venstre skala, mill. kr.) og rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (høyre skala).

KOSTNADSPROSENT

Samlede kostnader i prosent av totale inntekter eksklusive valuta og verdipapirer.

millioner kroner. Posten bokføres som urealisert tap på finansielle derivater.

Realiserte og urealiserte verdiendringer på bankens beholdning av aksjer har resultert i kostnadsføring av totalt 11 millioner kroner i 2008.

Banken har også inntektsført 1,4 millioner kroner i utbytte inklusive 0,4 millioner kroner fra datterselskaper. Tilsvarende tall fra 2007 utgjorde henholdsvis 5,8 millioner kroner og 3,8 millioner kroner.

Banken har en beholdning av fastrenteutlån og fastrenteinnskudd fra kunder som blir vurdert til virkelig verdi. Netto verdiendring knyttet til disse utgjør et urealisert tap på 6,6 millioner kroner for 2008.

4.2 Driftskostnader

De samlede driftskostnadene økte til 136,5 millioner kroner for 2008 (118,8). Dette utgjør 1,14 prosent av GFK (1,09).

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjorde 72,5 millioner kroner i 2008 mot 63,5 millioner kroner i 2007. I prosent av GFK utgjør årets kostnad 0,61 prosent (0,58). Økningen er knyttet til planlagte nyansettelser gjennom året, samt økte pensjonskostnader.

Administrasjonskostnadene på 33,8 millioner kroner utgjør en økning på 4,5 millioner fra 2007.

Andre driftskostnader utgjorde 22,8 millioner kroner i 2008, en økning på vel 3,6 millioner kroner.

Bankens totale kostnadsprosent har økt fra 46,0 prosent i 2007 til 54,2 prosent i 2008. Kostnadsprosenten eksklusive verdipapirer, valuta, utbytte og andre verdiendringer knyttet til IFRS er økt fra 48,5 til 52,6 prosent.

4.3 Tap og mislighold

Finanskrisen har allerede medvirket til at det er oppstått behov for å øke avsetningene til tap på utlån. Innen bygg- og anleggsvirksomhet og eiendomsutvikling oppstod det tidlig i året redusert aktivitet, men også andre næringer har merket konsekvensene. For bankens del dreier det seg hovedsakelig om at mislighold vokser, og at det følgelig er grunnlag for økte gruppenedskrivninger. Avsetninger for tap på enkeltengasjementer konstateres, om enn i beskjedent monn så langt.

Fana Sparebank har i 2008 en netto kostnad på tap på 19,8 millioner kroner, mot en inngang på tap på 5,9 millioner

kroner i 2007. Gruppenedskrivninger er økt med 9,3 millioner kroner i perioden inklusive 1,1 millioner kroner på garantier.

Tapskostnaden for 2008 utgjør 0,20 prosent av brutto utlån ved utgangen av 2008 (minus 0,05 prosent).

Totale tapsnedskrivninger ved utgangen av 2008 er 50,9 millioner kroner inklusive 31,6 millioner kroner i nedskrivninger på grupper av utlån og garantier. Nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,51 prosent av brutto utlån.

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen.

Brutto misligholdte engasjement utgjør 121,4 millioner kroner ved utgangen av 2008, en økning fra 42,9 millioner kroner fra 2007. Misligholdte engasjement utgjør 1,2 prosent av brutto utlånsmasse (0,4 prosent i 2007).

Økningen i mislighold på utlån er hovedsakelig knyttet til utlånsengasjementer innen eiendomsutvikling. Banken overvåker disse engasjementene særlig nøye, og har tett oppfølging og dialog med de angjeldende kundene. De underliggende pantsikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Tapsutsatte engasjement utgjør 97,3 millioner kroner ved utgangen av 2008 (39,4). I forhold til brutto utlån utgjør dette 1,0 prosent (0,4).

5 Bankens balanse

5.1 Forvaltningskapital

Det har vært en relativt flat utvikling i bankens forvaltningskapital totalt sett gjennom 2008. Styrets langsiktige vekstsmål for Fana Sparebank, slik den er uttrykt i bankens strategidokument, er ikke fullt ut oppfylt, men volum alene er ikke et selvstendig mål. Vekstambisjonene må til enhver tid forankres i en forsvarlig risikostyring. Forvaltningskapitalen har økt med 610 millioner kroner fra 2007, en årsvekst på 5,2 prosent. Ved årsskiftet var morbankens forvaltningskapital 12.363 millioner kroner.

5.2 Kontantstrøm

Netto økning i bankens likviditetsbeholdning utgjør 269 millioner kroner. De største endringspostene består av en netto tilbakebetaling av sertifikat- og obligasjonsgjeld på 757 millioner, en økning i kundeinnskudd på 907 millioner kroner, samt netto økning av plasseringer i rentebærende verdipapirer på 507 millioner kroner.

5.3 Finansinvesteringer

Våren 2008 vedtok styret reviderte retningslinjer og rammer for bankens samlede kapitalforvaltning. De nye retningslinjene innebærer at bankens volumrammer for forvaltning i rentebærende verdipapirer følger av den overskuddslikviditeten og likviditetsbufferen banken til enhver tid skal ha i forhold til retningslinjene for likviditetsområdet. Rammene for egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter fastsettes med beløpsbegrensninger.

Strategidokumentet for Fana Sparebanks kapitalforvaltning inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, renterisiko og valutarisiko.

KAPITALFORVALTNING, RENTEPAPIRER

Forvaltningen av overskuddslikviditeten skal i all hovedsak skje gjennom plasseringer i rentefond, herunder likviditets- og obligasjonsfond. I tillegg har banken en portefølje av enkeltobligasjoner som stammer fra tidligere forvaltningspraksis. Som følge av finanskrisen og de tiltak som myndighetene har iverksatt for å avhjelpe bankenes tilgang på likviditet, ble retningslinjene for deponering av verdipapirer i Norges Bank endret. For Fana Sparebank har dette blant annet hatt som følge at banken nå kan deponere store deler av kapitalen som er under forvaltning i pengemarkedsfond, og dermed sikre låneadgang og mulighet for å dekke løpende likviditetsbehov gjennom F-lån i Norges Bank.

Ved utgangen av 2008 utgjorde bankens samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 1.532 millioner kroner.

KAPITALFORVALTNING, EGENKAPITALRELATERT

Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skal i hovedsak skje ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til vår egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet og strategisk samarbeid, herunder Frende Forsikring og Norne Securities.

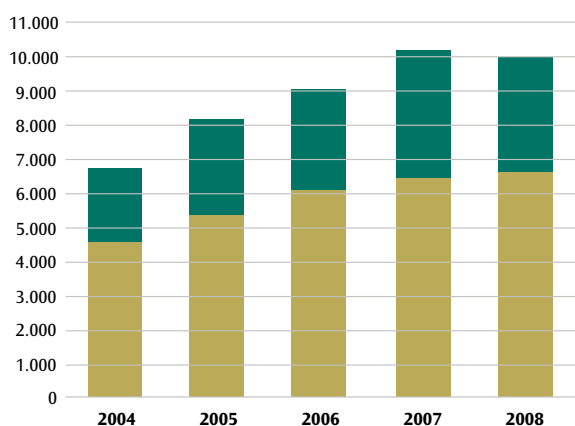
Ved utgangen av 2008 utgjorde bankens samlede portefølje av egenkapitalrelaterte verdipapirer 95 millioner kroner, hvorav 10,1 millioner kroner i børsnoterte aksjer og aksjefond. Banken benytter fra tid til annen finansielle instrumenter som fremtidige renteavtaler, renteswapper o.l. for å sikre/begrense renterisiko. Banken har ved utgangen av 2008 ingen fremtidige renteavtaler.

5.4 Utlån

Ved utgangen av 2008 hadde banken brutto utlån på 10,06 milliarder kroner. Dette er en reduksjon på 154 millioner kroner sammenlignet med utgangen av 2007. I prosent utgjør dette en reduksjon på 1,5 prosent, mot en vekst på 12,4 prosent i 2007.

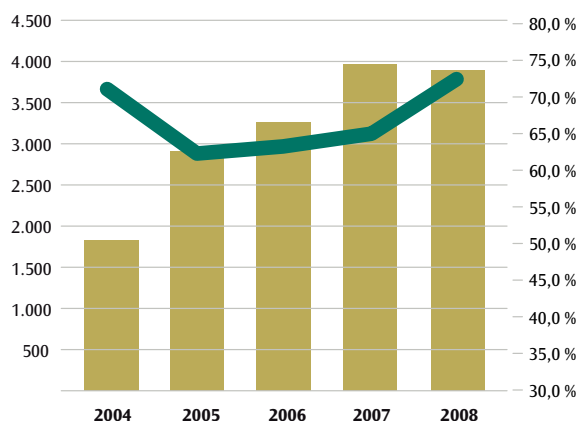
Det er innen næringssektoren at nedgangen i utlånsvolum er kommet. Bankens utlån til næringskunder utgjør 3,1 milliarder

UTLÅN

Utviklingen i brutto utlån til privatkunder (gul) og næringskunder (grønn). Tall i mill. kr.

FUNDING OG INNSKUDDSDEKNING

Utvikling i innlån fra pengemarkedet (søyler, venstre skala, mill. kr.) og kundeinnskudd i prosent av utlån (høyre skala).

der kroner ved utgangen av 2008 mot 3,5 milliarder kroner foregående år. Ovennevnte reduksjon er en bevisst nedskalering i forhold til det risikobildet banken ser for seg.

Det har også vært lavere vekst i utlån innenfor privatkunde-sektoren i forhold til de seneste årenes utvikling. Med en årsvekst på 3,63 prosent (10,2 prosent) utgjør utlån til privatkunder 6,9 milliarder kroner (nominelle verdier). Veksten i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering. Styret anser utlånsvæksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør i underkant av 1/3 av den totale utlånsmassen. Dette forholdstallet har holdt seg relativt stabilt de senere år, dog med en mindre reduksjon i 2008.

5.5 Innskudd

Banken har fokus på at innskudd fra publikum skal være bankens viktigste finansieringskilde. Dette er også målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 60 prosent. Innskudd fra publikum har vokst sterkt gjennom året. I tillegg til at dette representerer en fortsettelse av en langvarig trend, har også finanskrisen bidratt til at publikum har redusert eksponering i finansielle instrumenter til fordel for bankinnskudd. Dessuten har Fana Sparebank nytt godt av utstrakt tillit i markedet da uroen var på sitt sterkeste under årets siste kvartal, og mange nye kunder etablerte kundeforhold med utgangspunkt i innskuddsmidler.

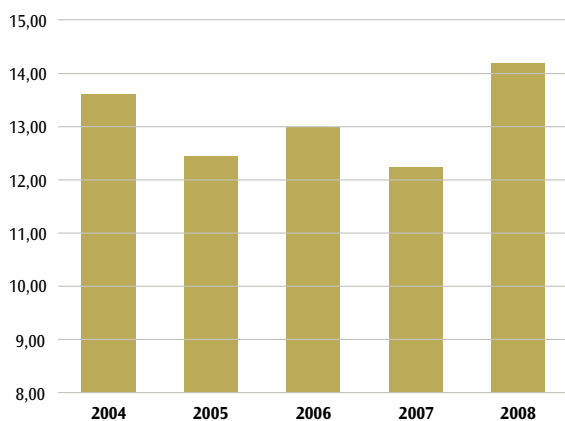
Innskudd fra publikum økte med 908 millioner kroner i 2008 og utgjør nå 7,5 milliarder kroner. Dette representerer en årsvekst på 13,9 prosent, det samme som i fjor.

Takket være den høye innskuddsvæksten er innskuddsdekningen økt til 74,1 prosent gjennom 2008. Tilsvarende tall ved utgangen av 2007 var 64,1.

5.6 Øvrige innlån

Bankens behov for ekstern finansiering er noe redusert gjennom 2008. Fra et volum nær på totalt pålydende 3.995 millioner kroner ved utgangen av 2007, utgjør brutto innlån fra penge-markedet 3.900 ved utgangen av 2008. Av dette utgjør til sammen 450 millioner i F-lån fra Norges Bank. Banken

KAPITALDEKNING

Netto ansvarlig kapital i prosent av risikovektet balanse.

har 186,5 millioner kroner i beholdning av egenutstedte obligasjoner. Dette har sammenheng med tilbakekjøp av egne obligasjoner.

Tilgangen på eksternt finansiering har vært varierende gjennom året. I siste halvår har det i perioder vært manglende likviditetstilgang i enkelte løpetider, og prisnivået har generelt sett vært ekstraordinært høyt. Myndighetenes tiltakspakker, og et høyere utbud av F-lån med 3- og 6-måneders løpetid har bidratt med å gjenopprette tillit til likviditetstilgangen er tilstede, selv om det bare i mindre grad har slått ut i reduksjon i prisene.

Prisen på kredittrisiko (spread), uttrykt ved prispåslag utover referanserenten NIBOR, steg dramatisk gjennom 2008. Utviklingen i de internasjonale kredittmarkedene ledet an, og det forplantet seg raskt til Norge. I løpet av året var det to større begivenheter som utløste kraftige tilstrømninger i rentemarkedet; Problemene knyttet til investeringsbanken Bear Stearns i månedsskiftet mars/april, dernest konkursen i investeringsbanken Lehman Brothers i september. Den sistnevnte hendelsen alene bidro til å øke risikopåslaget for ordinære obligasjonslån med rundt 1 %-poeng.

Fana Sparebank er ikke underlagt offisiell rating fra internasjonale ratingbyråer, men ledende analysemiljøer i Norge utfører løpende kredittvurdering av norske banker. Banken er i disse analysene jevnt over tildelt karakteren A-.

5.7 Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 977,1 millioner kroner (922,9). Tilsvarende tall for morbanken er 970,5 millioner kroner (911,9).

Morbankens vektete egenkapitaldekning beregnet etter standardmetoden Basel II, utgjør 14,10 prosent pr 31.12.2008 mot 12,33 prosent året før. Hele egenkapitalen utgjøres av kjernekapital opparbeidet ved egne overskudd.

6 Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

6.1 Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens risikoprofil og avkastning innenfor de ulike risikokategorier. Styret har et uttalt mål at banken skal ha en lav til moderat

risikoprofil. Strategidokumenter knyttet til bankens risiko-områder revurderes årlig. Risikoområdene er også viet oppmerksomhet annetsteds i årsrapporten.

Styret er opptatt av høy kvalitet i risikostyringen, og at dette skal være et strategisk virkemiddel for å styre og for å øke verdiskapningen i banken. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig stabsenhet for risikostyring. Arbeidet ledes av en risk manager. Risk manager har blant annet ansvar for den samlede risikostyringen og internkontroll-rapporteringen i banken, herunder å påse at bankens risiko-områder tilpasses og bygger på anbefalinger og krav fra Kredittilsynet og Basel II-regelverket.

6.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at bankens låntagere ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser ovenfor Fana Sparebank.

Kredittrisikoen knyttet til utlån til kunder representerer den største risikoen for banken. Banken hadde betydelig kredittvekst i perioden 2005 – 2007 både i bedriftsmarkedet og privatmarkedet. Det siste året har det vært lavere vekst i privatmarkedet og bedriftsmarkedet har hatt nedgang i kredittvolum. Reduksjon i kredittvolum i bedriftsmarkedet er for en stor del en konsekvens av ønsket tilpasning av bedrifts-porteføljen. Samtidig har etterspørselen endret seg, i særlig grad i annet halvår. Banken har observert en høyere risikoprofil innenfor næringssegmentet siste år. Bankens eksponering innen eiendomsdrift utgjør 45-50 prosent av totale næringslån når bankens egen segmentering legges til grunn. Ved vurdering av utlån til eiendomsmarkedet blir det lagt stor vekt på sentral beliggenhet og at det foreligger langsiktige leiekontrakter med solide leietakere. Det blir også tatt høyde for at prosjekter skal tåle en renteøkning på ca 4 prosent. Alle næringsengasjementer over en viss størrelse blir årlig klassifisert med hensyn til kredittrisiko og forventet sannsynlighet for mislighold. Her vektlegges forhold som betjeningsevne, betjeningstilje og sikkerhet. Det blir også tatt hensyn til lokal forankring og bankens kjennskap til den enkelte kunde.

Banken implementerte i 2007 ny og oppdatert kreditt håndbøk, med utgangspunkt i Basel II-regelverkets anbefalinger for god kredittstyring, tilpasset Fana Sparebanks størrelse.

Styret anser den generelle risikoen for tap i næringsmarkedet som økt i 2008 fra et moderat nivå. Fortsatt negativ utvikling i realøkonomien vil medføre behov for økte nedskrivninger og tap på utlån. Banken tar høyde for økte tap i budsjettene for 2009. Tilsvarende vurderer styret risikoen for tap på utlån til privatkunder som økende utover i 2009 fra et lavt nivå i 2008. Finanskrisen og påfølgende nedgangskonjunktur forventes å få konsekvenser for bankens utlånsportefølje også i tiden fremover, og banken har høynet beredskapen og satt inn ekstra ressurser for å håndtere en situasjon med økte mislighold og tap.

6.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Banken har ingen valutarisiko. Samlet sett representerer markedsrisikoen en relativt liten del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

RENTERISIKO

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko, og bare i beskeden grad aktive, spekulative posisjoner i dette markedet. Bankens renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

KURSFALLSRISIKO

Banken har finansiell risiko knyttet til investeringer i aksjer og grunnfondsbevis. Risikoen er knyttet til endringer i markedsverdien til de verdipapirene banken er investert i. Banken har begrensede rammer for eksponering i aksjer og lignende verdipapirer, og porteføljen er godt diversifisert. I 2008 har den faktiske eksponeringen i slike finansielle instrumenter vært langt mindre enn de vedtatte rammene.

Styret anser kredittrisikoen knyttet til rentebærende verdipapirer som liten, siden den overveiende delen er plassert i en bredt diversifisert portefølje av finansielle instrumenter knyttet til utstedere med gjennomgående høy kredittverdighet. Forvaltningen skal hovedsakelig skje gjennom plasseringer i rentefond, hvilket øker risikospredningen og likviditeten på den investerte kapitalen.

I 2008 ble effekten av påslaget for økt kredittisiko (spread) knyttet til rentebærende finansielle instrumenter en vesentlig faktor som gav betydelige utslag i bankens portefølje av obligasjoner og rentefond. Det er i særlig grad verdipapirer med løpetid ut over ett år som er påvirket. Bankens beholdninger av andeler i rentefond representerer i stor grad veldiversifiserte porteføljer av obligasjoner og sertifikater med relativt kort gjenværende løpetid. I bankens portefølje av obligasjoner, herunder ansvarlige lån i andre finansinstitusjoner, har verdiendringene vært betydelige. Porteføljene føres til markedsverdi, og underkurser i obligasjonsporteføljen forventes å bli redusert mot ordinære, løpende forfall.

6.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er den risikoen banken har for tap ved å ikke overholde sine egne betalingsforpliktelser til rett tid. Styrets strategier for å redusere bankens likviditetsrisiko er å ha innskudd fra publikum som bankens primære likviditetskilde, tilstrebe en balansert forfallsstruktur for bankens finansiering, samt ha en god balansesammensetting og fokus på diversifisering av finansieringskildene.

I nyere tid er det knapphet på likviditet, gjennom systemsvikt eller en bankspesifikk krise, som har vært den hyppigste årsak til at banker har gått overende eller har måttet søke fusjon med andre for å overleve. Finanskrisen som har preget 2008 bekrefter dette forholdet. Både internasjonalt og i Norge har manglende tillit i pengemarkedet generelt og mellom bankene spesielt bidratt til svikt i tilgangen på penger. Tiltak fra myndighetene har derfor i første rekke vært knyttet til å tilføre likviditet for å unngå store skadevirkningen, herunder bankers kollaps.

Styret i Fana Sparebank har fastlagt rammer for bankens likviditetsrisiko i et strategidokument som tas opp til årlig fornyelse. Det er utarbeidet beredskapsplaner i tråd med likviditetsforskriften. Disse planene bidrar til å sikre at bankens ledelse har tilstrekkelig fokus på bankens likviditetssituasjon

til enhver tid, samt å oppbære strukturer for å sikre nødvendig likviditet.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig, og foruten administrerende banksjef som leder, består den av lederne for bankens forretningsområder i tillegg til regnskapsjef og risk manager. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid. Finanskrisen har medført at komiteen har økt møtehyppigheten og hatt tilgang på en større informasjonsstrøm enn under normale markedsforhold. Likviditetsbufferen er økt for å stå best mulig rustet mot eventuell langvarig svikt i likviditetstilførselen.

Likviditetssituasjonen måles blant annet ved såkalte likviditetsindikatorer. Dette er mål på i hvilken grad bankens langsiktige forpliktelser er dekket av kort- eller langsiktig finansiering. Styret har fastsatt at banken skal oppfylle kravene til 'moderat avvik', målt etter Kredittsynets anbefalinger. Gjennom hele 2008 har banken oppfylt dette kravet med god margin.

6.5 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som potensielle tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt, eller eksterne hendelser. Tapene kan påføres ved kvalitetsbrister i bankens løpende drift, og tap av renommé, som igjen medfører tap av inntekter. Det operative ansvaret for kvalitet i egen drift ligger hos linjeledere.

Banken har ikke hatt operasjonelle tap av betydning siste år. For å minimalisere operasjonelle tap har banken kontinuerlig fokus på å heve kvaliteten i bankens internkontrollrapportering.

INTERNREVISJON

I 2007 etablerte banken internrevisjon. Revisjonsselskapet PricewaterhouseCoopers (PwC) er engasjert for å utføre internrevisjonen.

COMPLIANCEFUNKSJON

Banken har i løpet av 2008 etablert compliancefunksjon der bankens ansatte advokat har lederansvaret. Compliancefunksjonen har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Compliance skal også proaktivt identifisere, dokumentere og vurdere compliancerisiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter, herunder investeringstjenester i samsvar med bankens konsesjon som verdipapirforetak.

6.6 Basel II-regelverk

Gjennom første kvartal 2008 utarbeidet Fana Sparebank en totalrisikomodell som utgangspunkt for beregning av kapitalbehovet i henhold til regelverket slik det beskrives i Basel II, pilar 2, ICAAP. Følgende risikoområder er beskrevet og lagt til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: Kredittisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Fana Sparebank har

valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si *standardmetoden* med hensyn til kredittisiko, og *basismetoden* for operasjonell risiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarier i tillegg til metoder som er beskrevet i Kredittilsynets moduler for ulike risikoområder.

Ved utgangen av 1. kvartal 2008 ble kapitalbehovet beregnet til 634 millioner kroner. Faktisk ansvarlig kapital utgjorde 866 millioner kroner ved inngangen til året, slik at bankens bufferkapital ble 232 millioner kroner.

Totalrisikomodellen og beregningen av kapitalbehovet i henhold til Basel II-reglementet ble beskrevet i et eget ICAAP-dokument.

Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder. Finanskrisen har blant annet vist at flere variabler som anvendes i stresstesting av bankens data må revurderes i senere modeller.

En nærmere presentasjon av beregningen av kapitalbehovet etter ICAAP er vist i en egen seksjon av årsrapporten.

7 Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebanks HR-strategi bygger opp under bankens visjon og verdigrunnlag. Vår overordnede målsetning er å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank. Alle medarbeiderne har i perioden fått tilbud om helseundersøkelse og tilpasning av egen arbeidsplass.

7.1 Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i banken vurderes å være godt. Fana Sparebank gjennomfører annet hvert år en medarbeidertilfredshetsundersøkelse bygget på motivasjons- og stressteori og måler nøkkeldområder som påvirker arbeidsglede og trivsel.

Det er registrert en positiv utvikling i sykefraværet. Sykefravær var i 2008 på 6,2 % (7,2 %). Det egenmeldte fraværet er lavt, og mesteparten av det legemeldte fraværet skyldes utenforliggende årsaker. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2008.

7.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse er et viktig konkurransefortrinn. Fana Sparebank har videreført satsningen på langsiktig kompetanseutvikling både gjennom utstrakt fag- og salgsoplæring og lederutvikling.

I 2008 har det vært gjennomført en rekke opplæringstiltak både i regi av egne og eksterne krefter. Fokus er fortsatt på å imøtekomme kompetansekravene som stilles til finansielle rådgivere. Banken har 22 medarbeidere som har tatt utdannelsen finansiell rådgiver BI.

Bankens satsning innen forsikringssalg har også medført et omfattende behov for opplæring i nye forsikringsprodukter med tilhørende systemer.

7.3 Likestilling

Blant bankens medarbeidere er kjønnsfordelingen 61 prosent kvinner og 39 prosent menn.

Banken har som målsetning å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Ved bankens salgsvdelinger er 5 av 6 ledere kvinner, mens det for andre deler av mellomleder- og fagsjefsskiktet, samt i bankens øverste ledergruppe fortsatt er overvekt av menn. Bankens programmer for kompetanseøkning og opplæring forventes å styrke muligheten for intern rekruttering av kvinner til ledende stillinger.

Bankens styre består av seks medlemmer. To av de valgte medlemmene er kvinner.

7.4 Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet.

YTRE MILJØ

Bankens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø utover det som må ansees som normalt for en virksomhet av denne type.

Bankens utlånsvirksomhet gir indirekte påvirkningsmulighet i miljøforhold. Miljørelatert risiko vurderes på lik linje med annen type risiko. I kredittsaker vurderes kundenes holdning og evne til å etterleve pålagte eller forventede miljøkrav. Banken finansierer ikke virksomhet som ikke har nødvendig godkjenning fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Banken har oppfylt kravene knyttet til PCB-holdige bygningsmaterialer. Alle PCB-holdige lysarmaturer er skiftet ut, og vinduer som antas å inneholde PCB er merket forskriftsmessig.

7.5 Personal

Det ble utført 118,5 årsverk i Fana Sparebank i 2008, mot 109 i 2007. Banken har ved utgangen av året 124 ansatte (115). I Fana Sparebank med datterselskaper ble det utført 154,3 årsverk. Ved utgangen av året hadde konsernet totalt 161 ansatte hvorav 14 på deltid. I 2007 var det i konsernet 148 ansatte, og det ble utført 139 årsverk.

8 Datterselskaper

8.1 Fana Sparedata A/S

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank, og har en aksjekapital på 500.000 kroner. Formålet er å drive utleie av betalingsterminaler og kundeinstallerte terminaler tilknyttet banken. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader er 263.250 kroner (215.549).

8.2 Fana Sparebank Eiendom AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapitalen på 758.000 kroner. Selskapet driver både bolig- og næringsmegling. Selskapet har i 2008 hatt 22 årsverk, det samme som ved utgangen av 2007. 2008 har vært et skiftende år for selskapet med god omsetningsøkning første halvår, men med betydelig fall i omsetningen annet halvår som en følge av finanskrisen. Selskapet har hatt en marginal økning i markedsandelen. Årets resultat etter skattekostnader ble et underskudd på 641.618 kroner mot et underskudd på 295.829 kroner i 2007.

8.3 Fana Sparebank Regnskap AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapitalen på 373.000 kroner. Selskapet er regnskapsfører for en rekke små og mellomstore virksomheter. Det er 11 ansatte hvorav 10 er kvinner. Selskapet er lokalisert på Midtun. Per 1.1.2008 ble Marion Senneseth Regnskapskontor AS overtatt med 3 ansatte, og det er nå innfusjonert i Fana Sparebank Regnskap AS. Årets resultat etter skattekostnader er et underskudd på 669.666 kroner, mot et overskudd på 643.102 kroner i 2007.

8.4 Kinobygg AS

Fana Sparebank eier 85,3 prosent av aksjene i eiendoms-selskapet Kinobygg AS. Aksjekapitalen er 114.600 kroner. Selskapet står som eier og utleier av bankens lokaler ved Fana-torget. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader er et underskudd på 546.822 kroner (943.222).

9 Disponering av resultat

Fana Sparebank kan i 2008 legge frem et resultat på 64,4 millioner kroner som blir tillagt sparebankens fond. Dette utgjør 0,54 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. (103,2 millioner kroner og 0,95 prosent).

Styret foreslår at årets avsetning til gaver og allmennyttige formål skal være på 3 millioner kroner.

10 Utsikter for 2009

Finanskrisen medfører at det er høy grad av usikkerhet knyttet til forventningene fremover. Myndighetenes tiltakspakker i 2008 har bidratt til å avhjelpe bankenes umiddelbare likviditetsbehov, men det er knyttet usikkerhet til om omfanget er tilstrekkelig stort.

Mange næringslivsbransjer vil stå overfor betydelige utfordringer i 2009, med økt antall konkurser som konsekvens. Banken er forberedt på en situasjon der flere ressurser settes inn på oppfølging og arbeid med utsatte engasjementer. Det forventes økte tap i det kommende år.

Innen privatkundesektoren vil fallende renter bidra til å øke lånekundenes generelle betalingsevne, og utfordringene vil i første rekke være knyttet til å finne løsninger for enkeltpersoner som måtte bli rammet av økt arbeidsledighet.

Konkurransesituasjonen bankene i mellom er fortsatt meget sterk. Ved Fana Sparebanks hovedkontor på Nesttun og i Bergen Syd er flere konkurrenter kommet til. I 2008 har det pågått et grunnleggende arbeid innad i banken for å utforme en ny hovedstrategi og markedsprofil for Fana Sparebank. Dette arbeidet forventes å kunne gi banken et godt utgangspunkt for å møte konkurransen også i kommende år.

Det er en glede for styret å takke alle forbindelser for godt samarbeid siste år. En særlig takk til bankens dyktige medarbeidere for godt utført arbeid i en turbulent periode. Styret takker også den enkelte for positiv vilje til omstilling og utvikling.

Nesttun 31. desember 2008

26. februar 2009

I styret for Fana Sparebank

JOHN WIIK
Leder

NILS MAGNE FJEREIDE
Nestleder

HILDE SKAGE RASMUSSEN
Styremedlem

JANNICHE DAAE TØNJUM
Styremedlem

RUNE FØRLAND
Styremedlem

ARNT HUGO KNUDSEN
Repr. for ansatte

NILS MARTIN AXE
Adm. banksjef

Resultatregnskap

(I HELE 1000)

	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.08	31.12.07	31.12.08	31.12.07
Rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	824 393	586 424	824 043	589 874
Rentekostnader	4	602 506	383 938	601 337	386 169
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	221 887	202 486	222 706	203 705
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis	7	1 408	5 786	1 185	2 066
Provisjonsinntekter og gebyrer	5	42 542	47 426	74 692	84 093
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	-7 485	-7 856	-7 485	-7 856
Netto gevinster/tap finansielle instrumenter	7	-8 910	7 060	-10 902	8 556
Andre inntekter	8	2 375	3 141	2 517	3 688
Andre driftsinntekter		29 930	55 557	60 007	90 547
Sum driftsinntekter		251 817	258 043	282 713	294 252
Personalkostnader	9, 31, 39	72 556	63 462	94 983	83 863
Administrasjonskostnader	9	33 792	29 308	40 498	41 293
Ordinære avskrivninger	27, 28	7 288	6 823	8 096	7 473
Andre driftskostnader	10	22 853	19 214	27 766	22 790
Driftskostnader		136 489	118 807	171 343	155 419
Driftsresultat før tap		115 328	139 236	111 370	138 833
Netto gevinst (-)/tap på utlån og garantier	18	19 779	-5 906	19 779	-5 906
Driftsresultat etter tap		95 549	145 142	91 591	144 739
Skattekostnad	11	31 193	41 979	30 692	42 436
Resultat etter skattekostnad		64 356	103 163	60 899	102 303
Majoritetsandel av periodens resultat				60 979	102 192
Minoritetsandel av periodens resultat				-80	111

Nesttun, 31. desember 2008
26. februar 2009

I styret for Fana Sparebank

JOHN WIİK
Leder

NILS MAGNE FJEREIDE
Nestleder

ARNT HUGO KNUDSEN
Repr. for ansatte

Balanse

(I HELE 1000)

EIENDELER	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.08	31.12.07	31.12.08	31.12.07
Kontanter, innskudd i Sentralbanken	13	540 912	272 084	540 913	272 085
Utlån til kredittinstitusjoner		30 023	20 614	30 537	20 614
Netto utlån til kunder	14-21	10 013 443	10 184 318	10 006 253	10 181 818
Finansiell derivater	22	24 831	4 901	24 831	4 901
Overtatte eiendeler		10	10	10	10
Rentebærende verdipapirer	23	1 531 963	1 020 388	1 531 963	1 020 388
Aksjer og grunnfondsbevis	24-25	92 443	103 009	94 780	107 873
Aksjer i datterselskaper	26	2 129	2 129		
Immatrielle eiendeler	27	3 680	4 038	4 568	4 154
Varige driftsmidler	28	82 741	82 720	88 833	85 953
Andre eiendeler		5 776	11 366	5 776	11 366
Forskuddsbetalte og opptjente renter		35 390	46 877	45 597	55 960
Sum eiendeler		12 363 341	11 752 454	12 374 061	11 765 122
GJELD OG EGENKAPITAL	Note	31.12.08	31.12.07	31.12.08	31.12.07
Gjeld til kredittinstitusjoner	29	555 763	142 996	555 763	142 996
Innskudd fra kunder	29	7 457 651	6 549 960	7 454 916	6 543 547
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	29	3 202 776	3 894 748	3 202 776	3 894 749
Finansielle derivater	22	19 083	69 129	19 083	69 129
Annen gjeld	30	22 307	25 037	25 851	27 750
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		74 370	85 370	76 514	88 446
Betalbar skatt	11	31 492	42 066	31 619	42 766
Utsatt skatt	11	4 139	4 546	3 507	4 222
Avsetninger og pensjonsforpliktelse	31-32	25 220	26 714	26 946	28 601
Sum gjeld		11 392 801	10 840 566	11 396 975	10 842 206
Minoritetsinteresser				841	921
Sparebankens fond		971 519	908 218	977 224	918 325
Annen egenkapital		-979	3 670	-979	3 670
Sum egenkapital	33	970 540	911 888	977 086	922 916
Sum gjeld og egenkapital		12 363 341	11 752 454	12 374 061	11 765 122

Forretninger utenom balansen 40

 HILDE SKAGE RASMUSSEN
 Styremedlem

 JANNICHE DAAE TØNJUM
 Styremedlem

 RUNE FØRLAND
 Styremedlem

 NILS MARTIN AXE
 Adm. banksjef

Kontantstrømoppstilling

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.08	31.12.07	31.12.08	31.12.07
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
Rente- og provisjonsinnbetalinger fra kunder	787 756	572 038	787 406	575 488
Netto inn-/utbetalinger av lån til kunder	159 494	-1 124 332	164 184	-1 124 332
Renteutbetalinger til kunder	-361 085	-207 747	-359 916	-209 978
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder	906 711	798 087	910 389	797 291
Renteinnbetalinger sentralbanken	21 540	14 472	21 540	14 472
Innbetaling av utbytte	1 408	5 786	1 185	2 066
Netto inn-/utbetalinger ved omsetning av kortsiktige investeringer i aksjer	-25 366	-32 064	-24 831	-31 225
Utbetalinger drift	-137 762	-117 969	-173 997	-152 866
Utbetalinger skatter	-42 173	-36 391	-41 752	-37 929
Øvrige inntekter	-	4 543	32 292	41 757
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	1 310 523	-123 577	1 316 500	-125 256
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Gevinst ved avgang aksjer tilgjengelig for salg	765	-	765	-
Kjøp/salg av varige driftsmidler	-6 952	-4 714	-11 391	-5 408
Netto inn-/utbetalinger ved omsetning av rentebærende verdipapir	-506 691	-459 516	-506 691	-459 516
Renteinntekter sertifikater plasseringer	65 114	28 856	65 114	28 856
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter	2 375	2 328	2 375	2 328
Endring EK 01.01	-	-	-1 024	-
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	-445 389	-461 902	-450 852	-433 740
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Netto plassering/låneopptak kredittinstitusjoner	395 271	67 885	395 271	70 367
Netto inn-/utbetalinger på utlån til kredittinstitusjoner	-6 573	-11 720	-7 087	-11 720
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld	599 884	1 090 438	599 884	1 090 438
Utbetalinger ved tilbakebetalinger av sertifikater og obligasjonsgjeld	-1 356 500	-366 000	-1 356 500	-366 000
Netto rentebetalinger på finansaktiviteter	-227 333	-174 200	-227 333	-174 311
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-596 306	634 259	-596 820	607 774
Netto kontantstrøm for perioden	268 828	48 780	268 828	48 778
NETTO ENDRING I KONTANTER				
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse	272 084	223 304	272 085	223 307
Beholdning av kontanter ved periodens slutt	540 912	272 084	540 913	272 085
Netto endring i kontanter	268 828	48 780	268 828	48 778

Endringer i egenkapitalen

(I HELE 1000)

	MORBANK			KONSERN			
	<i>Sparebankens Fond</i>	<i>Annen egenkapital</i>	<i>Sum</i>	<i>Sparebankens fond</i>	<i>Annen egenkapital</i>	<i>Minoritets- interesser</i>	<i>Sum</i>
EK 31.12.06	806 056	1 221	807 279	817 243	1 221	810	819 274
EK ENDRING 2007							
Årsresultat inklusiv minoritetsinteresser	103 160		103 160	102 081		111	102 192
Verdiregulering aksjer til virkelig verdi over EK.		2 449	2 449		2 449		2 449
Gavefondsavsetning 06 overføres kortsiktig gjeld	-1 000		-1 000	-1 000			-1 000
EK 31.12.07	908 216	3 670	911 888	918 324	3 670	921	922 915
EK ENDRING 2008							
Gavefondsavsetning 07 overføres kortsiktig gjeld	-1 055		-1 055	-1 055			-1 055
Årsresultat inklusiv minoritetsinteresser	64 356		64 356	60 979		-80	60 899
Verdiregulering aksjer til virkelig verdi over EK.		-4 649	-4 649		-4 649		-4 649
Korreksjon av IB datterselskap.				-1 024			-1 024
EK 31.12.08	971 517	-979	970 540	977 224	-979	841	977 086

REGNSKAPSPOSTER I % AV GFK*	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr mnd. i mill. kr . . .	11 970	10 896	9 629	8 064	6 956	6 084
Sum renter og kredittprovisjoner	6,88	5,38	4,02	4,24	4,21	6,46
Sum rentekostnader	5,03	3,52	2,14	2,18	1,94	4,01
Nettorente	1,85	1,86	1,89	2,06	2,27	2,45
Sum andre driftsinntekter	0,25	0,51	0,56	0,62	0,67	0,71
Sum inntekter.	2,10	2,37	2,45	2,68	2,94	3,17
Sum andre driftskostnader.	1,14	1,09	1,18	1,40	1,54	1,68
Resultat av ordinær drift før tap	0,96	1,28	1,25	1,29	1,40	1,48
Tap på utlån og garantier	0,17	-0,05	-0,04	-0,07	0,08	0,14
Nedskrivning og gevinst/tap anleggspapir	0,00	0,00	0,01	0,01	0,12	0,00
Resultat av ordinær drift før skattekostnader.	0,80	1,34	1,30	1,37	1,44	1,34
Skattekostnader	0,26	0,39	0,38	0,36	0,4	0,31
Resultat av ordinær drift etter skattekostnader.	0,54	0,95	0,92	1,00	1,03	1,03
ANDRE NØKKELTALL	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Egenkapitalavkastning etter skatt av snitt EK	6,84	12,00	11,56	11,93	11,89	11,7
Kapitaldekning i %	14,10	12,24	12,99	12,43	13,60	13,46
Kostnader i % av totale inntekter.	54,2	46,0	48,6	52,01	52,52	53,2
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. verdipapirer	52,6	48,3	51,4	55,1	55,7	57,0
Innskudd i % av utlån.	74,1	64,3	63,4	62,5	70,6	74,7
Årsverk i bankdriften	118,5	109	113	114,7	111,4	109,5
Snitt forvaltningskapital pr årsverk	101,0	100,0	85,2	77,9	65,9	56,39
Vekst i brutto utlån	-1,5	12,4	11,0	21,5	14,2	15,3
Vekst i innskudd fra kunder i %	13,9	13,9	13,6	6,7	7,8	10,4
Vekst i forvaltning i %	5,2	16,8	12,7	21,6	15,7	11,3
Forvaltning pr 31.12.	12 363	11 752	10 065	8 933	7 344	6 347
Brutto utlån pr 31.12.	10 063	10 188	9 067	8 165	6 722	5 888
Netto utlån pr 31.12. (etter tapsavsetninger).	10 013	10 143	9 018	8 099	6 649	5 818
Innskudd fra kunder pr 31.12.	7 458	6 550	5 752	5 063	4 745	4 400
Egenkapital.	971	912	807	716	637	566

*) 2005 og tidligere er nøkkeltall etter NGAAP

Note 1	Regnskapsprinsipper	27	Note 27	Immaterielle eiendeler	45
Note 2	Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	30	Note 28	Driftsmidler	45
RESULTATREGNSKAP			Note 29	Gjeld	46
Note 3	Segmentinformasjon	31	Note 30	Annen gjeld	47
Note 4	Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	31	Note 31	Pensjon	47
Note 5	Provisjonsinntekter	32	Note 32	Avsetninger	49
Note 6	Provisjonskostnader	32	Note 33	Egenkapitaldekning	50
Note 7	Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter ...	32	OPPLYSNINGER OM RISIKO		
Note 8	Andre inntekter	32	Note 34	Risikoforhold	51
Note 9	Lønn og generelle administrasjonskostnader ...	33	Note 35	Markedsrisiko – stresstesting	52
Note 10	Andre driftskostnader	33	Note 36	Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter	52
Note 11	Utsatt skatt og skattekostnader	34	Note 37	Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter	53
BALANSE			Note 38	Rentefølsomhet	54
Note 12	Opplysninger til virkelig verdi	35	ØVRIGE OPPLYSNINGER		
Note 13	Kontanter og poster i utenlandsk valuta	35	Note 39	Godtgjørslar og lån til ledende ansatte	54
Note 14	Utlån	36	Note 40	Utenombalanseposter, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	55
Note 15	Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område	37	Note 41	Leieforhold	55
Note 16	Brutto utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer	37			
Note 17	Misligholdte og tapsutsatte engasjementer ...	38			
Note 18	Nedskrivninger på utlån og garantier	38			
Note 19	Kredittrisiko og risikoklassifisering Bedriftsmarked	39			
Note 20	Kredittrisiko og risikoklassifisering Privatmarked	40			
Note 21	Kredittrisiko – pantesikkerhet i bolig	40			
Note 22	Finansielle derivater	41			
Note 23	Sertifikater og obligasjoner	41			
Note 24	Aksjer morbank	42			
Note 25	Aksjer konsern	43			
Note 26	Datterselskaper	44			

Note 1 | Regnskapsprinsipper

GENERELT

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er lokalisert på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen. I tillegg har banken avdelingskontor i Åsane, Bergen sentrum, Minde, Lagunen og Fanatorget. Banken har ikke andre eiere enn bankens innskytere.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Regnskap AS, Fana Sparebank Eiendom AS, Fana Sparedata AS, og Kinobygg AS. Konsernets regnskap for 2008 ble gjennomgått og vedtatt på forstanderskapsmøte 26. februar 2009.

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Konsernregnskapet 2008 for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) som er godkjent av EU. Regnskapet er basert på historisk kost med unntak av finansielle instrument vurdert til virkelig verdi.

Endringer i IAS 1 – Egenkapitaloppstilling, er tillatt men ikke tatt i bruk i 2008. Endringen krever blant annet at egenkapitalen skal splittes i henholdsvis andre inntekter/kostnader og eiertransaksjoner, samt at balansen får nytt navn. Endringer i standarden er pliktig gjeldende fra 1. januar 2009.

ESTIMATER

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsippene og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader.

REGNSKAPSPRINSIPPER

Under følger regnskapsprinsippene som Fana Sparebank anvender etter IFRS.

Konsolidering

I konsernregnskapet for bankkonsernet inngår Fana Sparebank med tre heleide datterselskaper og ett datterselskap hvor banken har en betydelig eierandel (over 80 %).

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet etter kostmetoden.

Tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er enhet hvor banken har en betydelig eierandel men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt med en eierandel på mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital. Tilknyttet selskap bokføres etter egenkapitalmetoden i mor og konsernregnskap. Bankens andel av over-/underskudd resultatføres og tillegges balanseført verdi.

Omregning utenlandsk valuta

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs, resultatføres.

Finansielle instrumenter

KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENT

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle eiendeler klassifisert i en av de følgende kategorier avhengig av formålet med investeringen:

- Finansielle eiendeler holdt for tradingformål (tradingporteføljen) balanseført til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Finansielle eiendeler definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost.
- Holde til forfall investeringer, balanseført til amortisert kost.
- Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen.

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle forpliktelser klassifisert i en av de følgende kategorier:

- Finansielle forpliktelser definert som forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Andre finansielle forpliktelser balanseført til amortisert kost.

FINANSIELLE EIENDELER I TRADINGPORTEFØLJEN

Tradingporteføljen karakteriseres av at instrumenter i porteføljen omsettes hyppig og at posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinsttaking.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER DEFINERT SOM EIENDELER OG FORPLIKTELSER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER RESULTAT

Porteføljen omfatter sertifikater, obligasjoner, aksjer, aksjefond, fastrente-utlån, obligasjonslån med fast rente og fastrenteinnskudd. Instrumentene inngår i porteføljer som styres samlet og vurderes til virkelig verdi. Finansielle derivater til styring av renterisiko inngår også i denne kategorien.

LÅN OG FORDRINGER, BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST

Kategorien lån og fordringer omfatter blant annet utlån og øvrige finansielle eiendeler som ikke er notert i et aktivt marked og som ikke er definert som eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet eller finansielle eiendeler, tilgjengelig for salg.

HOLDE TIL FORFALL INVESTERINGER, BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST

Kategorien omfatter verdipapirer som holdes til forfall og vurderes til amortisert kost. Fana Sparebank har pr. i dag ingen verdipapir i denne porteføljen.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TILGJENGELIG FOR SALG VURDERT TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER MOT EGENKAPITALEN

Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg inkluderer eiendeler som ikke er klassifisert i øvrige kategorier.

FINANSIELLE GARANTIER

Garantier blir ført opp utenfor balansen til pålydende. Nedskrivninger på garantier kommer i balansen som annen gjeld og blir en del av bankens nedskrivning på tap på utlån i resultatregnskapet.

ANDRE FINANSIELLE FORPLIKTELSER BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST

Andre finansielle forpliktelser som ikke inngår i tradingporteføljen eller som er definert som forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, balanseføres til amortisert kost.

Verdivurdering

FØRSTE GANGS REGNSKAPSFØRING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter innregnes til virkelig verdi og blir ved første gangs innregning tillagt, såfremt den finansielle eiendel eller forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet, transaksjonsutgifter som er direkte henførbare til eiendelen eller forpliktelsen.

ETTERFØLGENDE MÅLING

Verdimåling til virkelig verdi

Visse instrumenter regnskapsføres til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp i, i en transaksjon mellom uavhengige parter. Ved beregningen legges forutsetningen om fortsatt drift til grunn, og avsetning for kredittrisiko i instrumentet blir inkludert i verdsettelsen.

Instrumenter som omsettes i et aktivt marked

Fana Sparebank sine finansielle derivater som p.t. omfatter renteswapper, handles i et aktivt marked. I tillegg handles enkelte investeringer i aksjer, sertifikater og obligasjoner i aktive markeder.

Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne, observerbare priser, kurser eller volatiliteter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner. For instrumenter som handles i et aktivt marked benyttes den noterte prisen innhentet enten fra børsen eller en megler.

Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved verdsettelse av vanlige og enkle finansielle instrumenter anvender konsernet anerkjente modeller basert på data som er observerbare i markedet.

Finansielle instrumenter i konsernet som ikke handles i et aktivt marked, omfatter i hovedsak porteføljene av fastrenteutlån, innskudd og innlån i norske kroner, enkelte ikke-standardiserte derivatkontrakter, og investeringer i aksjer som ikke er notert på børs.

Ved beregning av virkelig verdi på enkelte ikke-standardiserte derivatkontrakter blir det innhentet kurser fra uavhengig tredjepart på balansedagen.

Virkelig verdi av fastrenteutlån, -innskudd og innlån i norske kroner beregnes med utgangspunkt i markedsrenten på balansetidspunktet på tilsvarende produkt i dag inklusive en kredittisikomargin.

Fana Sparebank deltar i et garantikonsortium i Eksportfinans som skal avlaste Eksportfinans sin likviditesportefølje for verditap for kredittisiko. Denne garantien blir behandlet som et derivat vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi baseres på rapporter mottatt fra Eksportfinans som viser Fana Sparebank sin andel av verdifall.

For de av konsernets egenkapitalinvesteringer i aksjer og andeler som ikke handles i ikke-aktive markeder, fastsettes virkelig verdi basert på følgende vurderinger:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på investeringens egenkapital.

Verdimåling til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, verdsettes til amortisert kost, og inntektene beregnes etter internrentemetode. Ved internrentemetode beregnes engasjementets internrente. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med internrenten.

NEDSKRIVNINGER AV FINANSIELLE EIENDELER

Nedskrivninger av finansielle eiendeler, herunder individuelle og gruppenedskrivninger, er regnskapestimater. Nedskrivninger for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Som objektive bevis regnes blant annet: Vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. For grupper kan det i tillegg være nasjonale og lokale økonomiske forhold som korrelerer med renteøkning til kunder, økning i arbeidsløshet, reduksjon i boligpriser, negative hendinger i en bransje og lignende.

Individuelle nedskrivninger

Dersom objektive bevis for verdifall kan identifiseres, beregnes nedskrivningen som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets opprinnelige internrente beregnet etter effektiv rente metode. Endring i kredittisiko påvirker ikke internrenten. Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes

balanseførte verdi, og endringen i verdi klassifiseres som tapskostnad. Renten beregnet etter effektiv rentemetode på nedskrevet verdi av utlånet inngår i "netto rente og kredittprovisjonsinntekt".

Gruppenedskrivninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som har blitt vurdert individuelt, men der tapsnedskrivninger ikke er foretatt blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen, og som kan knyttes til gruppen.

Gruppenedskrivningene er i utgangspunktet basert på risikoklassifiseringsmatrisen og erfaringstall fra historiske tapsprosjenter fra individuelle nedskrivninger for de respektive risikoklasser i PM og BM. PM og BM er de overordnede gruppene i gruppenedskrivningsmodellen. Videre er det identifisert særskilte grupper som prosjektfiansiering i eiendomssegmentet (BM) samt tidlig mislighold (BM) og "makro" hendelser som påvirker betjenings- evne og verdi på sikkerheter (Incurred But Not Reported, IBNR) som nevnt innledningsvis. Gruppene er definert som utlån med like risikoegenskaper. I tillegg dekker gruppenedskrivningsmodellen garantier (BM). Banken har begrenset historisk informasjon om faktiske kontantstrømmer på gruppenivå som grunnlag for å estimere reduksjon i fremtidige kontantstrømmer. Banken bruker anledningen som IAS 39 og utlånsforskriften gir til å anvende erfaring og forenklede beregninger for å estimere nedskrivningen på identifiserte grupper, herunder estimere nedskrivning som en andel av brutto balanseført utlån.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og periodens endringer resultatføres under "tap på utlån og garantier".

Nedskrivninger på tap konstateres og føres ut av balansen når:

- Mottatt tilbakemelding fra ekstern inkassator om at kunde ikke er søkegod.
- Avvikling av konkursbo.
- Avtale om gjeldsordning, dersom det foreligger usikret krav.
- Banken fatter beslutning om endelig ettergivelse av krav.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER

Kontanter er definert som kontanter, innskudd i N.B.

UTLÅN

Utlån balanseføres, avhengig av motpart, enten som utlån til kunder, eller som utlån til kredittinstitusjoner, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Renteinntekter utlån inkluderes i netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ved bruk av internrentemetode, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Verdiendringer på utlån som kan knyttes til identifiserte objektive bevis for verdifall på balansedagen, inngår i nedskrivninger på utlån.

Øvrige verdiendringer på porteføljen av fastrenteutlån som vurderes til virkelig verdi, inngår i linjen "Netto kursgevinster".

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Rentebærende verdipapirer som konsernet ikke har til hensikt å holde til forfall, blir klassifisert som "Rentebærende verdipapirer" i balansen. Porteføljen omfatter både sertifikater og obligasjoner inkludert i tradingporteføljen og sertifikater og obligasjoner definert som eiendeler balanseført til verdiendring over resultatet.

Renteinntekter knyttet til disse porteføljene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter".

Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap"

AKSJER OG ANDELER

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis inkluderer både aksjer, aksjefond og pengemarkeds- og obligasjonsfond definert som eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Verdiendringer på aksjer, andeler og grunnfondsbevis inngår i "Netto kursgevinst/tap".

Kursutvikling gjennom året på pengemarkeds- og obligasjonsfond inngår i "Netto rente og kredittprovisjonsinntekter". Ved utgangen av året blir det utbetalt en avkastning i form av nye andeler. Avkastningen inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Kursendring eksklusive påløpte renter inngår i "Netto kursgevinster/tap".

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater defineres som øvrige eiendeler med verdiendring over resultatet. Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ.

Renteinntekter og kostnader for finansielle derivater inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

AKSJER, TILGJENGELIGE FOR SALG

Urealiserte verdiendring i porteføljen tilgjengelig for salg føres mot egenkapitalen. Dersom det er objektive bevis for varig verdifall på balansedagen for denne porteføljen, resultatføres nedskrivningen. Når slike gevinster eller tap realiseres, regnskapsføres disse under "Netto kursgevinst/tap finansielle instrumenter tilgjengelig for salg".

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER
Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder, uavhengig av verdimålingsprinsipp.

Rentekostnadene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIR

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, omfatter utstedte sertifikater og obligasjoner. Rentekostnadene inngår i "Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter". Øvrige verdiendringer inngår i "Netto kursgevinster/tap".

BYGG OG ANDRE VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Driftsmidlene regnskapsføres i samsvar med IAS 16.

Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f. eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner	3-5 år
Inventar	3-5 år
EDB-utstyr	3-5 år
Transportmidler	5 år

Brukstider justeres årlig og justeres om nødvendig.

IMMATERIELLE EIENDELER

Programvare som spesialtilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

PENSJONSFORPLIKTELSER

Konsernet har både ytelsesbaserte pensjonsordninger og innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsene beregnes i samsvar med IAS 19. Forpliktelsen som bokføres i balansen vedrørende en definert ytelsesplan er nåverdien av den definerte forpliktelsen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidler. Aktuariemessig gevinst eller tap er amortisert over gjenværende gjennomsnittlig opptjeningstid i en "korridor". Regnskapsforskriften krever at den delen av estimatavviket som overstiger 10 % av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen skal føres mot resultatet. For etterfølgende perioder tillater IAS 19 at det bygges opp en korridor innen de begrensninger regnskapsstandard angir. Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet en gang i året så nær måletidspunkt som praktisk mulig av uavhengig aktuar.

I tillegg til ytelsesplanen beskrevet over, har noen ansatte innskuddsbasert pensjonsordning. Tilskuddet til ordningen utgjør 5 % av lønn. Pensjonspremien kostnadsføres løpende.

SKATT

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS 12 – inntektskatt. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsesens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revurdering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Betalbar og utsatt skatt blir ført mot egenkapitalen dersom skatten gjelder poster som i samme eller tidligere perioder er ført mot egenkapitalen.

DIVERSE INNTEKTER OG KOSTNADER

Gebyrer og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Gebyr, provisjoner og lignende som belastes kunden ved låneopptak, balanseføres og periodiseres over lånets løpetid (amortisert kost).

Påløpte ikke betalte kostnader ved årets slutt, periodiseres og føres som gjeld i balansen.

Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Aksjeutbytte inntektsføres når det mottas. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer sentralbanker.

Note 2 | Viktige regnskapsmessige og skjønsmessig vurderinger

Banken og bankkonsernet utarbeider estimater og gjør antagelser og forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskaps-estimatene som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Inntektsskatt

Banken og konsernet balansefører en skatteforpliktelse basert på kjente transaksjoner og transaksjoner hvor det er mer usikkerhet rundt. Dersom endelig utfall avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad i den perioden avviket fastslås.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelses-teknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsfordholdene på balansedagen. For finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnærminger for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi brukes dersom den er omsatt innenfor rimelig tid, alternativt siste emisjonskurs. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapets egenkapital kombinert med skjønn.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivninger skal foretas hvis objektive bevis for verdifall kan identifiseres. Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Som kriterier for nedskrivning på grupper av utlån brukes tapserfaringer per kundegruppe med utgangspunkt i de respektive risikoklasser. Rentenivå, arbeidsledighet, eiendomspriser m.m. er faktorer som også vil påvirke de estimerte nedskrivningene.

For ytterligere omtale av metode for individuelle- og gruppenedskrivninger, se note 1 Regnskapsprinsipper.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuariemessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelsene og pensjonskostnaden. Ved valg av forutsetninger har konsernet tatt utgangspunkt i retningslinjene fra Norsk RegnskapsStiftelse pr. oktober 08 med noen individuelle tilpasninger. Forutsetningen om diskonteringsrente er fastsatt med utgangspunkt i 10-års statsobligasjonsrente med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsen. Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes ut fra hvordan pensjonsmidlene er investert og ut fra historisk avkastning. Den gjennomsnittlige avkastning på pensjonsmidlene har historisk vært noe høyere enn risikofri rente. Basert på historisk meravkastning fastsettes avkastning på pensjonsmidlene med utgangspunkt i diskonteringsrenten med et påslag på 2 prosentpoeng. (Etter nye virksomhetsregler for livselskaper med virkning fra 2008 er det ikke lengre nødvendig å justere forventet avkastning på pensjonsmidler for underskudd på administrasjonsresultatet og for egenkapitalbetjening.)

Banken og konsernet bruker dødelighetstabell K2005 i forutsetningene om levetid ved beregning av pensjonsforpliktelse. Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelsene er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner, forventet G-regulering og uttakstilbøyelighet av avtalefestet pensjon, AFP. Norsk RegnskapsStiftelse er kommet med nye forutsetninger pr. 31.12.08. Disse forutsetningene er ikke benyttet av banken, men virkningen av endringene er analysert og funnet ubetydelige for banken.

Økonomisk levetid for teknisk anlegg og utstyr

Banken og konsernet fastsetter økonomisk levetid og tilhørende avskrivningssatser for varige driftsmidler. Avskrivningstiden endres dersom levetiden på eiendelene endrer seg. Kasserte og foreldede eiendeler nedskrives.

Note 3 | Segmentrapportering

(I HELE 1000)

Konsernets virksomhet er inndelt i bedriftsmarked, privatmarked, og ufordelt sektor innenfor bankvirksomhet, samt eiendomsmegling, regnskapstjenester og øvrige datterselskap. Øvrige datterselskaper består av Kinobygg AS og Speredata AS.

Segmentinndelingen baserer seg på bankens interne rapporteringssystemer. Forretningssegmentene bygger på bankens interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet. Ufordelt bankdrift består av bankens stabsfunksjoner, likviditet og konsernstøtte. Banken opererer i et geografisk avgrenset område og rapportering på geografiske segmenter gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) blir imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

2008

Resultat	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Eliminerings	Sum
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	68 994	118 544	34 349	794	-22	47		222 706
Driftsinntekter	8 558	27 625	-6 253	22 639	10 074	690	-3 326	60 007
Driftskostnader	15 830	48 402	72 257	24 306	11 324	2 171	-2 947	171 343
Tap	18 556	1 223						19 779
Resultat før skatt	43 166	96 544	-44 161	-873	-1 272	-1 434		91 591

2007

Resultat	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Eliminerings	Sum
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	63 361	109 383	29 741	1 120	58	41		203 704
Driftsinntekter	9 011	29 119	17 428	27 957	8 894	4 156	-6 015	90 550
Driftskostnader	11 720	37 252	69 835	28 501	8 048	2 287	-2 223	155 420
Tap	-5 458	-447						-5 905
Resultat før skatt	66 110	101 697	-22 666	576	904	1 910		144 739

2008

Balanse	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Eliminerings	Sum
Netto utlån	3 043 747	6 969 696					-2 679	10 010 764
Andre eiendeler			2 349 898	10 637	5 619	8 336	-9 398	2 365 092
Innskudd fra og gjeld til kunder	1 595 736	5 861 915					-2 753	7 454 898
Annen gjeld og egenkapital			4 905 690	10 637	5 619	8 336	-9 324	4 920 958

2007

Balanse	Bedrifts- marked	Privat- marked	Ufordelt bankdrift	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrige døtre	Eliminerings	Sum
Netto utlån	3 438 728	6 709 554						10 148 282
Andre eiendeler			1 604 172	9 768	3 957	10 229	-11 286	1 616 840
Innskudd fra og gjeld til kunder	1 579 267	5 038 903					-8 914	6 609 256
Annen gjeld og egenkapital			5 134 284	9 768	3 957	10 229	-2 372	5 155 866

Note 4 | Netto rente og kredittprovisjonsinntekter

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	25 144	14 407	25 159	14 407
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder:				
- vurdert til amortisert kost	710 285	521 969	709 891	525 419
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	20 463	21 569	20 463	21 569
Renter på derivater knyttet til fastrenteutlån	3 240	-377	3 240	-377
Renter o.l. inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	41 745	26 885	41 745	26 885
Avkastning pengemarkedsfond	23 516	1 967	23 516	1 967
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0	4	29	4
Renteinntekter og lignende inntekter	824 393	586 424	824 043	589 874
Renter og lignende kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	7 790	2 482	7 790	2 482
Renter og lignende kostnader på innskudd og gjeld til kunder:				
- vurdert til amortisert kost	336 834	202 377	335 632	202 377
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	18 938	5 366	18 938	5 366
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	188 264	154 305	188 264	154 305
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	48 368	19 049	48 368	19 049
Andre renter og lignende kostnader	2 312	359	2 345	2 590
Renter og lignende kostnader	602 506	383 938	601 337	386 169
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	221 887	202 486	222 706	203 705

Note 5 | Provisjonsinntekter og gebyrer

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Garantiprovisjon	4 262	4 104	3 987	4 104
Kredittprovisjon	1 466	1 388	1 466	1 388
Fondsforvaltning o.l.	1 937	2 979	1 937	2 979
Betalingsformidling	27 360	29 053	27 360	29 053
Forsikringstjenester	3 300	4 999	3 300	4 999
Gebyr regnskapsføring for kunder			9 786	8 894
Meglerprovisjon			22 639	27 957
Andre gebyrer og provisjoner	4 217	4 903	4 217	4 719
Provisjonsinntekter og gebyrer	42 542	47 426	74 692	84 093

Note 6 | Provisjonskostnader

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Gebyr BBS	4 199	4 205	4 199	4 205
Gebyr interbankgebyr	2 628	2 923	2 628	2 923
Gebyr andre	658	728	658	728
Provisjonskostnader	7 485	7 856	7 485	7 856

Note 7 | Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis				
Utbytte datterselskap	379	3 795	0	0
Utbytte finansielle instrument trading	412	416	412	416
Utbytte finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	0	0	156	75
Utbytte finansielle instrument tilgjengelig for salg	617	1 575	617	1 575
Sum utbytte aksjer og grunnfondsbevis	1 408	5 786	1 185	2 066
Netto gevinst/tap på finansielle instrument				
Netto gevinst/tap på aksjer trading	-8 097	688	-8 097	688
Sum netto gevinst/tap finansielle instrument, trading	-8 097	688	-8 097	688
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	-18 841	-2 707	-18 841	-2 707
Netto gevinst/tap på aksjer	-2 404	2 805	-4 396	4 301
Netto urealisert gevinst/tap PM-fond	3 709	0	3 709	0
Netto gevinst/tap på valuta	1 824	1 225	1 824	1 225
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	69 811	-7 586	69 811	-7 586
Netto verdiendring utlån	16 367	-4 249	16 367	-4 249
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-63 568	16 820	-63 568	16 820
Netto verdiendring innskudd	-8 476	64	-8 476	64
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	-1 578	6 372	-3 570	7 868
Netto realiserte gevinst/tap aksjer tilgjengelig for salg	765	0	765	0
Netto gevinst/tap finansielle instrument tilgjengelig for salg	765	0	765	0
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi	-8 910	7 060	-10 902	8 556

Note 8 | Andre inntekter

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Driftsinntekter faste eiendommer	1 009	970	71	193
Øvrige driftsinntekter	1 366	2 171	2 446	3 495
Andre inntekter	2 375	3 141	2 517	3 688

Note 9 | Lønn og generelle administrasjonskostnader

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Lønn og sosiale kostnader				
Lønn til ansatte	53 559	49 117	71 645	65 190
Honorar				
- styret	460	480	673	694
- forstanderskapet	129	138	129	138
- kontrollkomite	140	112	140	112
Arbeidsgiveravgift	8 971	8 002	11 586	10 668
Pensjonskostnader (note 31)	6 012	3 271	7 204	4 320
Øvrige personalkostnader	3 285	2 342	3 606	2 741
Lønn og sosiale kostnader	72 556	63 462	94 983	83 863
Administrasjonskostnader				
Opplæringskostnader	1 265	1 281	1 839	1 498
Datakostnader	16 906	16 067	16 939	17 505
Markedsføring	8 168	4 256	12 380	13 652
Frakt og porto	4 327	4 494	4 455	4 667
Andre administrasjonskostnader	3 126	3 210	4 885	3 971
Administrasjonskostnader	33 792	29 308	40 498	41 293
Personal- og administrasjonskostnader	106 348	92 770	135 481	125 156

Banken har i 2008 hatt en bonusordning. Avhengig av måloppnåelse kan bonusordningen gi en utbetaling på inntil 2 månedslønner inklusiv utbetaling på diskresjonært grunnlag. Det er ikke avsatt for bonus for 2008.

	2008	2007	2008	2007
Lån til ansatte				
Lån til adm. banksjef	2 060	2 124	2 060	2 124
Lån til ansatte ekskl. adm. banksjef	115 451	89 349	144 926	108 924

Ansattes rentevilkår er fastsatt i henhold til myndighetenes satser for rentefordel for rimelige lån i arbeidsforhold. Dette innebærer ingen rentesubsidiering i forbindelse med utlån til tjenestemenn. Lånesum på funksjonærvilkår er avgrenset til 3 ganger brutto årslønn og maks 2 millioner.

	2008	2007	2008	2007
Lån og kausjoner til ordinære markedsvilkår				
Forstanderskapets formann	1 330	1 247	1 330	1 247
Øvrige medlemmer av forstanderskapet eksklusiv ansatte	8 609	2 323	8 609	2 323
Bankens styreformann	2 470	2 545	2 470	2 545
Øvrige medlemmer av bankens styre eksklusive ansatte	0	130	0	130
Medlemmer av kontrollkomiteen	0	0	0	0
Antall ansatte/årsverk				
Ansatte 31.12	124	115	161	148
Årsverk	119	109	154	139

Note 10 | Andre driftskostnader

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Driftskostnader faste eiendommer	3 428	2 587	3 428	2 730
Ekstern revisjon	435	463	721	586
Kostnader leide lokaler	5 127	4 700	4 740	4 436
Avskrivning påkostning leide lokaler	200	154	200	154
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	2 763	2 339	2 763	2 339
Egne transportkostnader	30	62	30	62
Andre fremmede tjenester	8 485	6 986	8 485	6 986
Øvrige driftskostnader	2 385	1 924	7 399	5 497
Sum andre driftskostnader	22 853	19 214	27 766	22 790

Note 10 forts.

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Honorar til valgt revisor*				
Lovpålagt revisjon	348	321	456	467
Andre attestasjonstjenester	0	38	0	38
Sum revisjonstjenester	348	359	456	505
Skatterådgivning	0	7	0	7
Andre tjenester	155	134	285	146
Sum honorarer valgt revisor eks. mva	503	500	741	658

*) I morbankens tall påløper mva

Note 11 | Utsatt skatt og skattekostnader

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Årets skattekostnad				
Resultat før skatter	95 549	145 142	91 591	144 719
+ Gaver/representasjon uten fradragsrett	235	236	301	339
+ Andre kostnader uten fradragsrett*	108 169	1 900	109 744	1 900
+ Endring i midlertidige forskjeller	893	2 716	987	3 303
- Inntekter som ikke skal skattelegges*	-103 073	-9 594	-102 027	-7 359
+ Underskudd i datterselskap til fremføring			1 631	
Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	101 773	140 400	102 226	142 902
- 28 % av grunnlag	28 496	39 312	28 623	40 013
- Formuesskatt, stipulert	2 996	2 750	2 996	2 750
Betalbar skatt i balansen	31 492	42 065	31 619	42 766
- For mye avsatt i skatt året før	108	16	108	16
+ Endring i utsatt skatt	-407	-102	-1 033	-346
Skattekostnad i resultatregnskapet	31 193	41 979	30 694	42 436

*) Andre kostnader uten fradragsrett og inntekter som ikke skal skattelegges innbefatter urealiserte verdiendringer på eiendeler og gjeld som vurderes til virkelig verdi.

Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt	2008	2007	2008	2007
Resultat før skatt	95 549	145 142	91 591	144 719
Forventet inntektsskatt 28 %	26 754	40 640	25 645	40 521
Skatteeffekt av permanente forskjeller	1 335	-1 427	1 944	-852
Kostnadsført formuesskatt	2 996	2 750	2 996	2 750
For lite avsatt skatt året før	108	16	108	16
Årets skattekostnad	31 193	41 979	30 694	42 435

Effektiv skattesats

	32,6 %	28,9 %	33,5 %	29,3 %
--	--------	--------	--------	--------

Utsatt skatt	2008	2007	2008	2007
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER				
Driftsmidler etc.	0	0	-308	-266
Pensjonsplikter	-24 103	-26 714	-25 829	-28 601
Utlån				
Aksjer og verdipapir	-17 448	-3 664	-17 448	-3 664
Andre forskjeller			-1 051	
Skattereduserende forskjeller (midlertidige negative forskjeller)	-41 551	-30 378	-44 637	-32 531
Driftsmidler	25 430	24 617	26 272	25 482
Premiefond	5 000	5 000	5 000	5 130
Gevinst og tapskonto	58	72	46	72
Øvrige finansielle instrumenter	17 238	4 017	17 238	4 017
Overgang ny utlånsforskrift 01.01.06 (1/5 til inntekt)	8 606	12 909	8 606	12 909
Skatteøkende forskjeller (midlertidige positive forskjeller)	56 332	46 615	57 161	47 610
Grunnlag for utsatt skatt	14 781	16 237	12 525	15 079
Utsatt skatt pr 31.12.	4 139	4 546	3 507	4 222

Note 12 | Virkelig verdi på finansielle instrumenter

(I HELE 1000)

	2008		2007	
	Balansført verdi	Endring til virkelig verdi	Balansført verdi	Endring til virkelig verdi
EIENDELER				
Kontanter, innskudd i Norges Bank	540 913		272 085	
Utlån til kredittinstitusjoner	30 537		20 614	
Netto utlån, virkelig verdi	340 931		371 815	
Netto utlån, amortisert kost	9 665 322		9 810 003	
Sum netto utlån til kunder	10 006 253		10 181 818	
Finansiell derivater	24 831		4 901	
Rentebærende verdipapirer	1 531 963		1 020 388	
Aksjer trading	4 131		9 490	
Aksjer klassifisert til virkelig verdi	10 912		17 158	
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	78 997		80 527	
Andeler i tilknyttede selskaper	740		698	
Sum aksjer, andeler og grunnfond	94 780		107 873	
Sum eiendeler	12 229 277		11 607 679	
GJELD OG EGENKAPITAL				
Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763		142 996	
Innskudd, virkelig verdi	829 527		202 295	
Innskudd, amortisert kost	6 625 389		6 341 252	
Sum innskudd fra kunder	7 454 916		6 543 547	
Verdipapirgjeld, virkelig verdi	1 498 454		2 125 310	
Verdipapirgjeld, amortisert kost	1 704 322	-13 772	1 769 439	-5 384
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 202 776		3 894 749	
Finansielle derivater	19 083		69 129	
Sum gjeld	11 232 538		10 650 421	-5 384
Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen				
Sum garantiansvar	283 543		235 673	
Udisponerte ordinære rammekreditter	716 159		639 832	
Pantsatte verdipapir	1 117 536		348 687	

Opplysninger om virkelig verdi

FINANSIELLE INSTRUMENT VURDERT TIL VIRKELIG VERDI:

Se beskrivelse i note 1 regnskapsprinsipper.

FINANSIELLE INSTRUMENT VURDERT TIL AMORTISERT KOST:

Virkelig verdi estimeres til balanseverdi for utlån, fordringer og gjeld vurdert til amortisert kost.

Måling av virkelig verdi for verdipapirgjeld til amortisert kost er basert på markedskurser på balansedagen. Kursene er innhentet fra Norges Fondsmeglerforening.

Note 13 | Kontanter og poster i utenlandsk valuta

(I HELE 1000)

Bankens kontantbeholdning i utenlandsk valuta, er i regnskapet omregnet til norske kroner etter midtkurs pr. 31.12.08

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Kontanter og beholdning i Norges Bank	538 121	269 642	538 122	269 642
Beholdning valuta omregnet i NOK	2 791	2 442	2 791	2 442
Sum kontanter og poster i utenlandsk valuta	540 912	272 084	540 913	272 084

Note 14 | Utlån

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Utlån verdsatt til amortisert kost				
Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 908 071	1 523 548	1 905 392	1 523 548
Byggelån	209 322	178 551	209 322	178 551
Nedbetalingslån	7 564 184	8 107 719	7 559 705	8 105 219
Brutto utlån til amortisert kost	9 681 577	9 809 818	9 674 419	9 807 318
Amortisering (gebyrer m.m.)	-4 042	-5 188	-4 042	-5 188
Individuelle nedskrivninger	-19 301	-10 887	-19 301	-10 887
Nedskrivning på grupper av utlån	-30 450	-22 300	-30 450	-22 300
Utlån til amortisert kost	9 627 784	9 771 443	9 620 626	9 768 943
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Fastrenteutlån	329 390	378 324	329 390	378 324
Justert til virkelig verdi	9 858	-6 509	9 858	-6 509
Utlån til virkelig verdi	339 248	371 815	339 248	371 815
Periodiserte renter	46 411	41 060	46 379	41 060
Netto utlån	10 013 443	10 184 318	10 006 253	10 181 818
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Balanse verdi 31.12.07	371 815	330 324	371 815	330 324
Netto tilgang/avgang	-48 934	48 044	-48 934	48 044
Netto verdiregulering	16 367	-6 509	16 367	-6 509
Balanse verdi 31.12.08	339 248	371 859	339 248	371 859
Virkelig verdivurdering utlån				
Balanse verdi 31.12.07	-6 509	-2 001	-6 509	-2 001
Årets verdiregulering rente	22 591	-4 508	22 591	-4 508
Årets verdiregulering kredittspread	-6 224	0	-6 224	0
Balanse verdi 31.12.08	9 858	-6 509	9 858	-6 509
Verdiendring pr 31.12 spesifisert				
Verdiregulering rente	16 082	-6 509	16 082	-6 509
Verdiregulering kredittspread	-6 224	0	-6 224	0
Balanse verdi 31.12.08	9 858	-6 509	9 858	-6 509

Beregning av virkelig verdi på fastrenteutlån splittes opp i en rentedel og en kredittspread.
Verdiregulering rente er endringen i referanserenten fra starttidspunktet til beregningstidspunktet.

Verdiregulering kredittspread er endring i virkelig verdi utover verdiregulering som skyldes endring i referanserenten.
Kredittspread er beregnet ved å sammenligne kontantstrømmene (for grupper av fastrentelån med lik forfallstruktur) for

- fastrentelån med opprinnelig fastrente
- fastrentelån med fastrente på beregningstidspunktet

Mer-/mindreverdi mellom a) og b) med fradrag for verdiregulering i referanserenten gir kredittspreaden.

Note 15 | Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område

(I HELE MILL. KR)

DEBITORSEKTORER	MORBANK				KONSERN			
	2008		2007		2008		2007	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Forretningsbanker	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sparebanker	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5
Private foretak med begrenset ansvar (AS m.m.)	2 270,3	276,1	2 525,3	211,3	2 263,1	245,6	2 522,8	191,3
Personlig foretak	37,4	0,9	44,4	1,0	37,4	0,9	44,4	1,0
Private institusjoner	103,8	0,4	85,2	0,4	103,8	0,4	85,2	0,4
Personlig næringsdrivende	651,0	31,7	827,0	40,8	651,0	31,7	827,0	40,8
Lønnstakere	6 937,2	4,4	6 690,9	1,7	6 937,2	4,4	6 690,9	1,7
Andre sektorer	11,3	0,0	15,5	0,0	11,3	0,0	15,5	0,0
Sum nominelle verdier	10 011,0	314,1	10 188,2	255,7	10 003,8	283,5	10 185,7	235,7
Individuelle nedskrivninger	-19,3	0,0	-10,9	0,0	-19,3	0,0	-10,9	0,0
Gruppenedskrivninger	-30,5	-1,1	-22,3	0,0	-30,5	-1,1	-22,3	0,0
Påløpte renter, amortiseringer	42,3	0,0	35,8	0,0	42,3	0,0	41,0	0,0
Øvrige verdiendringer	9,9	0,0	-6,5	0,0	9,9	0,0	-11,8	0,0
Netto utlån	10 013,4	312,9	10 184,3	255,7	10 006,2	282,4	10 181,7	235,7

GEOGRAFISK OMRÅDE	MORBANK				KONSERN			
	2008		2007		2008		2007	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Hordaland fylke	9 568,5	293,3	9 696,2	248,7	9 561,3	262,7	9 693,7	228,7
Resten av Norge, inkl. Svalbard	431,2	20,8	476,6	7,0	431,2	20,8	476,6	7,0
Norske borgere i utlandet	11,3	0,0	15,5	0,0	11,3	0,0	15,5	0,0
Sum	10 011,0	314,1	10 188,2	255,7	10 003,8	283,5	10 185,7	235,7
Individuelle nedskrivninger	-19,3	0,0	-10,9	0,0	-19,3	0,0	-10,9	0,0
Gruppenedskrivninger	-30,5	-1,1	-22,3	0,0	-30,5	-1,1	-22,3	0,0
Påløpte renter, amortiseringer	42,3	0,0	35,8	0,0	42,3	0,0	41,0	0,0
Øvrige verdiendringer	9,9	0,0	-6,5	0,0	9,9	0,0	-11,8	0,0
Netto utlån	10 013,4	312,9	10 184,3	255,7	10 006,2	282,4	10 181,7	235,7

Geografisk område = kundens adresse

Note 16 | Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer

(I HELE MILL. KR)

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
	Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	32	38	1	1	4,3	3	2	2	0	0	0
Industri & Bergverk	98	118	3	2	15,4	15	0	0	3	4	1	1
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	120	141	81	52	21,7	25	0	10	0	0	0	0
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	267	320	29	34	44,1	49	10	1	2	3	2	2
Transport	159	164	13	12	12,9	8	1	1	5	5	1	1
Eiendomsdrift	2 102	2 227	179	139	66,2	124	92	5	81	1	11	1
Tjenesteytende næringer ellers	285	474	3	14	56,5	32	1	0	7	23	3	5
Lønnstager m.m.	6 949	6 706	5	2	495	435	15	23	0	3	1	1
Sum nominelle verdier	10 011	10 188	314	256	716	691	122	42	97	39	19	11

*) Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Note 17 | Misligholdte, tapsutsatte engasjementer

(I HELE 1000)

	MORBANK OG KONSERN	
	2008	2007
Brutto misligholdte engasjement	121 419	42 869
Nedskrivninger på misligholdte engasjement	5 792	1 649
Netto misligholdte engasjement	115 627	41 220
Brutto øvrige tapsutsatte utlån	97 258	39 434
Nedskrivninger på øvrige tapsutsatte lån	13 509	9 238
Netto øvrige tapsutsatte lån	83 749	30 196

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdet ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdt senest 90 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjement er samlet utlån og garantier mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Note 18 | Nedskrivninger på utlån og garantier

(I HELE 1000)

MORBANK OG KONSERN	2008			2007		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Tap utlån og garantier						
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	8 414		8 414	-4 723	0	-4 723
Periodens endring i gruppenedskrivninger	8 150	1 117	9 267	-4 300	0	-4 300
Sum endringer i nedskrivninger	16 564	1 117	17 681	-9 023	0	-9 023
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	1 502		1 502	1 078	0	1 078
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	1 292		1 292	4 038	0	4 038
Sum brutto tap	19 358	1 117	20 475	-3 907	0	-3 907
Inngått på tidligere konstaterte tap	-696	0	-696	-1 999	0	-1 999
Sum tap på utlån og garantier	18 662	1 117	19 779	-5 906	0	-5 906

	2008			2007		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Utvikling nedskrivninger						
Individuelle nedskrivninger 01.01.	10 887	0	10 887	15 623	0	15 623
Periodens nye nedskrivninger	14 179	0	14 179	3 459	0	3 459
Reduksjon i nedskrivninger	-4 263	0	-4 263	-7 206	0	-7 206
Konstaterte tap med tidligere avskrivninger	-1 502	0	-1 502	-989	0	-989
Individuelle nedskrivninger 31.12.	19 301	0	19 301	10 887		10 887
Gruppenedskrivninger 01.01.	22 300	0	22 300	26 600	0	26 600
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	8 150	1 117	9 267	-4 300	0	-4 300
Gruppenedskrivninger 31.12.	30 450	1 117	31 567	22 300	0	22 300

Note 19 | Kreditrisiko og risikoklassifisering, Bedriftsmarked

(TALL I MILL. KR)

Risikoklassifiseringssystem

Hovedregel: Alle næringslivsengasjement med institusjonell sektor 710-790 med sum engasjement > 500.000 NOK risikoklassifiseres minst årlig. Klassifiseringen skjer på grunnlag av et 3-komponent system som gir karakterer for følgende forhold:

Faktor	Karaktersystem	Vekting
Betalingssevne/regnskapanalyse	Karakter A til E	50 %
Sikkerhetsdekning	Karakter A til E	30 %
Betalingsvilje/forretningsrisiko	Karakter A til E	20 %

Ved regnskapsvurderingen tas det hensyn til følgende nøkkeltall:

Komponenter	Vekting i %	Nøkkeltall
Rentabilitet	35	Kontantstrøm i % av gjeld Resultatgrad Totalrentabilitet
Likviditet	30	Likviditetsgrad 1
Soliditet	35	Egenkapitalandel

På bakgrunn av ovennevnte matriser blir det enkelte engasjement tildelt verdier som fordeler engasjementene i fem hovedklasser.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risiko	Minimal	Lav	Middels	Høy	Meget høy
Greenseverdier	1,0 - 1,7	1,7 - 2,5	2,5 - 3,3	3,3 - 4,0	4,0 - 5,0

I 2007 endret banken faktorer for beregning av risikoklasse. Banken fant det viktig i større grad å vektlegge betalingsvilje og betalingssevne, for på denne måten å sikre en tryggere gjeldsbetjeningsevne.

Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. Utlån til bransjen eiendomsdrift er gjennomgående priset lavere enn sammenlignbare utlån til andre bransjer. Dette er knyttet til vurdering av sikkerhet denne bransjen kan tilby. Størrelsen på det enkelte engasjement er også av betydning i denne sammenheng.

Engasjementer som er garantert av Den norske Stat, (fylkes-)kommune eller er sikret med bankinnskudd tildeles risikoklasse A.

Sum engasjement, brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Sum engasjement		Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppedskrivning	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
A	663,7	1 117	572,8	907	19,6	137	64,9	73	0,0	8	0,0	0	0,0	0	0,0	0
B	1 500,3	2 059	1 254,4	1 849	137,2	71	98,2	139	0,0	0	0,0	0	0,0	0	1,3	2
C	929,0	683	731,5	607	144,0	39	46,0	37	0,0	1	0,0	0	0,0	0	5,2	4
D	474,5	118	451,6	107	5,1	6	8,2	5	93,2	8	69,5	30	10,5	7	17,4	} 9
E	47,9	11	43,2	10	2,2	0	1,4	1	13,3	2	27,3	6	8,4	3	0,1	
Ikke klassifisert	411,5	4	8,2	2	1,1	1	2,2	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	
Sum	3 626,9	3 992	3 061,8	3 482	309,3	254	221,0	256	106,5	19	96,8	36	18,9	10	24,3	15

Kommentar til utvikling i risikoklasser fra 31.12.2007 til 31.12.2008.

BM porteføljen i 2008 hatt en %-vis forskyvning av sum engasjement fra risikoklasse A og B mot dårligere klassifisering. Det er også en markant %-vis økning av sum engasjement til risikoklasse D, en økning fra 3,0 til 13,1 %. Sum engasjement innenfor risikoklasse E er økt fra 0,3 % til 1,3 % av sum engasjement. Engasjementer mindre enn kr. 500.000 som er delvis klassifisert (ikke årlig klassifisert), utgjør 83 mill. i 2008.

Tap

Det har vært en økt risiko for tap i næringsmarkedet i løpet av 2008. Resultatførte tap i 2008, 18,6 MNOK, er 0,56 % av gjennomsnitt utlånsportefølje i BM og er hovedsakelig estimerte tap (ikke konstanterte). Gruppene nedskrivningene er økt med 8,2 MNOK på utlån og 1,1 MNOK på garantier. Gruppene nedskrivninger på utlån utgjør pr. 31.12.2008 0,75 % av brutto utlån. Fortsatt negativ utvikling i realøkonomien vil medføre behov for økte nedskrivninger og tap på utlån, og det forventes økte tap i 2009. Banken har høynet beredskapen og satt inn ekstra ressurser for å håndtere en situasjon med økt mislighold og tap.

Note 20 | Kredittisiko og risikoklassifisering, Privatmarked

(I HELE MILL. KR)

Risikoklassifiseringssystem og oppbygging

Alle engasjement for privatkundesektor større enn NOK 100.000 med sikkerhet klassifiseres.

Klassifiseringen skjer på grunnlag av et 3-komponent system som ble endret 1.7.06, og som gir karakterer for følgende forhold:

Faktor	Karaktersystem	Vekting
Betjeningsevne	Karakter A til E	50%
Sikkerhetsdekning	Karakter A til E	30%
Forretningsmessige faktorer	Karakter A til E	20%

Betalingsvilje er basert på flere atferdskriterier, herunder betalingsanmerkninger. Denne risikofaktoren ble en del av risikoklassifiseringssystemet f.o.m. 1.7.06.

Faktorene vektet i forhold til hverandre og danner kundens risikoklasse og vi får en inndeling av engasjementene i 5 akkumulerte risikogrupper som angitt nedenfor.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risikograd	Minimal	Liten	Middels	Høy	Meget høy

For personkunder oppdateres risikoklassifiseringen hver gang det foretas endring på kundens engasjement eller pant.

Ut over det gjennomgås kunder med restrisiko periodisk på manuell basis. I tillegg til å gi en løpende oversikt over risikoeksponeringen, brukes risikoklassifisering også ifm prising av engasjementer.

Spesifikasjon innen risikogrupper

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Sum engasjement		Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppedskrivning	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
A	1 841	1 787	1 642	1 626	1,3	1,2	193,6	159,3	0,1	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	1,8
B	4 462	4 391	4 176	4 152	0,9	0,4	268,0	238,5	8,3	17,9	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	4,4
C	862	683	836	659	2,1	0,1	19,4	23,7	1,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,7
D	254	249	249	243	0,0	0,0	3,8	5,8	4,4	0,0	0,4	3,4	0,2	0,2	0,3	0,2
E	7	4	7	4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0
Ikke klassifisert	50	29	39	22	0,0	0,0	10,6	7,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	7 476	7 143	6 949	6 706	4,3	1,7	495,4	434,5	15,0	23,4	0,4	3,4	0,5	0,5	7,3	7,1

Kommentarer til utvikling

Banken har en lav risiko i privatmarkedsporteføljen. Det er en liten %-vis forskyvning av sum engasjement til risikoklassene A og B. Totale engasjement i risikoklassene A og B utgjør 84 % av porteføljen, mot 87 % i fjor.

Tap

Tapsestimat er fremkommet som et resultat av erfaringstall og lokale markedsforhold.

Fana Sparebank har i siste 10 års perioden tilnærmet ikke hatt tap på Privatmarked. Økning i arbeidsledighet og rente er moment som vil påvirke estimatene.

Note 21 | Kredittisiko – pantesikkerhet i bolig

(I HELE MILL. KR)

UTLÅN

	2008	2007
Lån med sikkerhet i bolig < 80% av forsvarlig verdigrunnlag	7 660,7	7 578,2
Lån med sikkerhet i bolig > 80% av forsvarlig verdigrunnlag	569,2	900,0
Øvrige utlån	1 781,1	1 710,0
Sum utlån	10 011,0	10 188,2

Før nedskrivninger, og øvrige verdiendringer på utlån

Note 22 | Finansielle derivater

(I HELE 1000)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler (swapper) for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode. Derivatene blir vurdert til virkelig verdi og kursgevinst/-tap blir klassifisert som "Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter". Renteinntekter og -kostnader som følge av renteaftalene bokføres fortløpende og inngår i "Netto renteinntekter" til banken. Tabellen under viser de finansielle derivatenes nominelle verdi i tillegg til positive og negative markedsverdier. Positiv markedsverdi blir bokført som eiendel i balansen, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Tabellen under inkluderer ikke påløpte renter da disse blir ført i balansen under "Forskuddsbetalte og opptjente renter" eller "Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter". Bankens har også et derivat knyttet opp til et garantikonsortium knyttet til Eksportfinans. Derivatet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

	31.12.08			31.12.07		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Swapper	230 800	0	9 693	296 900	4 782	0
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Swapper	1 508 500	24 831	0	2 200 000	119	69 129
Derivat, garantikonsortium Eksportfinans	0	0	9 390	0	0	0
Sum finansielle derivater	1 739 300	24 831	19 083	2 496 900	4 901	69 129

Note 23 | Beholdning av obligasjoner, sertifikater og pengemarkedsfond

(I HELE 1000)

Beholdning av obligasjoner, sertifikater og pengemarkedsfond er klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring. På balansetidspunktet er markedsverdier mottatt fra Norges Fondsmeglerforbund benyttet. Norges Fondsmeglerforbund nedsetter hvert år en komité av nøytrale parter som beregner markedsverdier pr årsskiftet. Beregningene gjennomføres ved hjelp av godt utprøvde og anerkjente systemer. Utgangspunktet for beregningene er NIBOR rentene i den korte enden og swap-rentene for lån med løpetid over ett år. Risikotillegg samt eventuelt likviditetstillegg fastsettes av komiteens medlemmer for hvert enkelt lån.

	31.12.08			31.12.07	
	Risiko vekt	Balanseført verdi	Markeds-verdi	Balanseført verdi	Markeds-verdi
<i>Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige:</i>					
Norsk stat	0	0	0	0	0
Kommuner og fylkeskommuner	20	29 983	29 983	30 016	30 016
Sum utstedt av det offentlige		29 983	29 983	30 016	30 016
<i>Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre:</i>					
Særskilt sikre obligasjoner	10	104 618	104 618	79 881	79 881
Finansforetak	20	371 967	371 967	422 416	422 416
Øvrige	100	114 534	114 534	104 444	104 444
Sum utstedt av andre		591 119	591 119	606 740	606 740
Sum obligasjoner og sertifikater		621 102	621 102	636 756	636 756

Porteføljeeinndeling	Ansk. kost	Balanseverdi	Andel børs	Effektiv rente
Tradingportefølje	0	0	0	0
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring	643 578	621 102	79,0	3,60
Sum	643 578	621 102	79,6	3,60

	31.12.08		31.12.07	
	Balanseført verdi	Markeds-verdi	Balanseført verdi	Markeds-verdi
Beholdning av pengemarkedsfond				
Banklikviditet Global	72 034	72 034	70 636	70 636
Banklikviditet Norge	87 858	87 858	35 368	35 368
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon I	104 295	104 295	50 345	50 345
Danske Invest Banksikkerhet	51 383	51 383	0	0
Holberg Likviditet	156 042	156 042	75 723	75 723
Holberg Likviditet II	106 364	106 364	75 847	75 847
Skagen Høyrente Institusjon	131 622	131 622	75 715	75 715
Pareto Likviditet	50 085	50 085	0	0
Storebrand Likviditet	50 062	50 062	0	0
Terra Sparebank	75 724	75 724	0	0
Sum pengemarkedsfond	885 469	885 469	383 633	383 633
Beholdning av obligasjonsfond				
Danske Invest Norsk obligasjon	25 392	25 392	0	0
Sum rentebærende verdipapirer	1 531 963	1 531 963	1 020 389	1 020 389

Note 24 | Aksjer, andeler, grunnfond og tilknyttede selskap, morbank

Klassifisering av aksjer, andeler og grunnfond	31.12.08	31.12.07
Aksjer trading		
Børsnoterte	4 131 225	9 423 495
Unoterte	0	66 670
Fondsandeler	0	0
Sum trading	4 131 225	9 490 165
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring		
Børsnoterte	0	0
Unoterte	3 004 500	3 409 000
Fondsandeler	5 570 804	8 884 330
Sum klassifisert til virkelig verdi	8 575 304	12 293 330
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg		
Børsnoterte	149 223	421 671
Unoterte	78 846 384	80 106 426
Fondsandeler	0	0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	78 995 607	80 528 097
Sum aksjer, andeler og grunnfond	91 702 136	102 311 592

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og grunnfondsbevis pr 31.12.2008 for morbank

Selskapets navn	Aksjekapital (i hele 1000 kr)	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markeds- verdi
Aksjer, andeler og grunnfond holdt for trading					
DnB NOR	13 326 536	30 000	0,00 %	792 000	792 000
DNO ASA	226 214	100 000	0,01 %	428 000	428 000
Marine Harvest	2 609 174	400 000	0,01 %	416 000	416 000
Q-Free ASA	20 510	22 000	0,04 %	176 000	176 000
Rieber & Søn ASA	795 757	20 000	0,03 %	710 000	710 000
Oslo Børs VPS Holding	86 008	10 000	0,02 %	850 000	850 000
Lighthouse Caledonia AS	45 225	3 000	0,01 %	2 400	2 400
Mobil Media AS	35 386	289	0,00 %	0	0
Helgeland Sparebank grunnfond	220 013	2 800	0,13 %	281 400	281 400
Sandnes Sparebank grunnfond	710 581	7 005	0,10 %	280 200	280 200
Sparebanken Vestfold grunnfond	233 427	2 603	0,11 %	195 225	195 225
Sum aksjer, andeler og grunnfond holdt for trading				4 131 225	4 131 225
Aksjer, andeler og grunnfond til virkelig verdi over resultatet					
Borea Noterte III AS	461 000	25 000	0,54 %	1 084 500	1 084 500
Norgesinvestor Oppportuities AS	49 919	20 000	3,21 %	1 920 000	1 920 000
Holberg Norden		11 312		1 364 931	1 364 931
Skagen Global		3 191		1 712 729	1 712 729
Skagen Kon-Tiki		5 102		1 426 711	1 426 711
Terra Europa		943		1 066 433	1 066 433
Sum aksjer, andeler og grunnfond til virkelig verdi over resultatet				8 575 304	8 575 304
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste AS	100 000	6 700	0,67 %	6 700	6 700
Nordito	253 846	14 270	0,14 %	2 639 950	2 639 950
Frende	300 000	372 488	12,42 %	44 698 560	44 698 560
Borea Noterte II AS	480 000	50 000	1,04 %	2 850 000	2 850 000
Eiendomskreditt	160 000	148 000	9,25 %	13 320 000	13 320 000
Eksportfinans	2 771 097	943	0,36 %	10 090 100	10 090 100
Epsis AS	300	130	0,04 %	5 980	5 980
Fish Pool AS	16 129	8 377	10,39 %	1 256 550	1 256 550
Norne	15 000	1 266 233	8,44 %	2 532 466	2 532 466
Imarex NOS ASA	15 089	2 516	0,02 %	146 557	146 557
Kredittforeningen for sparebanker	50 000	920	1,84 %	947 600	947 600
Nordiag ASA	5 344	5 030	0,01 %	2 666	2 666
Novel Diagnostics ASA	100	200	0,06 %	15 970	15 970
Sarsia Innovation	24 100	167	0,17 %	17 128	17 128
Spama	3 155	500	1,58 %	465 380	465 380
Sum aksjer tilgjengelig for salg				78 995 607	78 995 607
Sum aksjer, andeler og grunnfond				91 702 136	91 702 136

Andeler i tilknyttet selskap

K/S A/S Nye Rosendahl Industrier	23,75 %	740 364	740 364
Sum aksjer, andeler, grunnfond og tilnyttet selskap for konsernet		92 442 500	92 442 500

Note 25 | Aksjer, andeler, grunnfond og tilknyttede selskap, konsern

Klassifisering av aksjer, andeler og grunnfond	31.12.08	31.12.07
Aksjer trading		
Børsnoterte	4 131 225	9 423 495
Unoterte	0	66 670
Fondsandeler	0	0
Sum trading	4 131 225	9 490 165
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring		
Børsnoterte	2 336 538	4 404 374
Unoterte	3 004 500	3 409 000
Fondsandeler	5 570 804	9 344 674
Sum klassifisert til virkelig verdi	10 911 842	17 158 048
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg		
Børsnoterte	149 223	421 671
Unoterte	78 846 384	80 106 426
Fondsandeler	0	0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	78 995 607	80 528 097
Sum aksjer, andeler og grunnfond	94 038 674	107 176 310

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og grunnfondsbevis pr 31.12.2008 for konsernet

	Aksjekapital (i hele 1000 kr)	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markeds- verdi
Aksjer, andeler og grunnfond holdt for trading					
DnB NOR ASA	13 326 536	30 000	0,00 %	792 000	792 000
DNO ASA	226 214	100 000	0,01 %	428 000	428 000
Marine Harvest	2 609 174	400 000	0,01 %	416 000	416 000
Q-Free ASA	20 510	22 000	0,04 %	176 000	176 000
Rieber & Søn ASA	795 757	20 000	0,03 %	710 000	710 000
Oslo Børs VPS Holding	86 008	10 000	0,02 %	850 000	850 000
Lighthouse Caledonia AS	45 225	3 000	0,01 %	2 400	2 400
Mobil Media AS	35 386	289	0,00 %	0	0
Helgeland Sparebank grunnfond	220 013	2 800	0,13 %	281 400	281 400
Sandnes Sparebank grunnfond	710 581	7 005	0,10 %	280 200	280 200
Sparebanken Vestfold grunnfond	233 427	2 603	0,11 %	195 225	195 225
Sum aksjer, andeler og grunnfond holdt for trading				4 131 225	4 131 225
Aksjer, andeler og grunnfond til virkelig verdi over resultatet					
Dnb Nor ASA	13 326 536	10 000	0,00 %	264 000	264 000
Atea ASA	955 270	5 000	0,01 %	83 500	83 500
Itera Consulting Group ASA	25 602	70 000	0,08 %	136 500	136 500
Lighthouse Caledonia AS	45 225	500	0,00 %	400	400
Marine Harvest	2 604 486	50 000	0,00 %	52 000	52 000
Orkla ASA	1 286 163	5 000	0,00 %	217 250	217 250
Tomra Systems	155 020	6 000	0,00 %	141 600	141 600
StatoilHydro ASA	7 971 617	4 311	0,00 %	492 316	492 316
Tide ASA	27 176	25 510	1,88 %	948 972	948 972
Borea Noterte III AS	461 000	25 000	0,54 %	1 084 500	1 084 500
Norgesinvestor Oppportuintes AS	49 919	20 000	3,21 %	1 920 000	1 920 000
Holberg Norden		11 312		1 364 931	1 364 931
Skagen Global		3 191		1 712 729	1 712 729
Skagen Kon-Tiki		5 102		1 426 711	1 426 711
Terra Europa		943		1 066 433	1 066 433
Sum aksjer, andeler og grunnfond til virkelig verdi over resultatet				10 911 843	10 911 843
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste AS	100 000	6 700	0,67 %	6 700	6 700
Nordito	253 846	14 270	0,14 %	2 639 950	2 639 950
Frende	300 000	372 488	12,42 %	44 698 560	44 698 560
Borea Noterte II AS	480 000	50 000	1,04 %	2 850 000	2 850 000
Eiendoms kreditt	160 000	148 000	9,25 %	13 320 000	13 320 000
Eksportfinans	2 771 097	943	0,36 %	10 090 100	10 090 100
Epsis AS	300	130	0,04 %	5 980	5 980
Fish Pool AS	16 129	8 377	10,39 %	1 256 550	1 256 550
Norne	15 000	1 266 233	8,44 %	2 532 466	2 532 466
Imarex NOS ASA	15 089	2 516	0,02 %	146 557	146 557
Kredittforeningen for sparebanker	50 000	920	1,84 %	947 600	947 600
Nordiag ASA	5 344	5 030	0,01 %	2 666	2 666
Novel Diagnostics ASA	100	200	0,06 %	15 970	15 970
Sarsia Innovation	24 100	167	0,17 %	17 128	17 128
Spama	3 155	500	1,58 %	465 380	465 380
Sum aksjer tilgjengelig for salg				78 995 607	78 995 607
Sum aksjer, andeler og grunnfond for konsernet				94 038 675	94 038 675
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	740 364	740 364
Sum aksjer, andeler, grunnfond og tilknyttet selskap for konsernet				94 779 039	94 779 039

Note 26 | Datterselskap

	Forretnings- kontor	Eierandel	Andel av stemme- berettiget kapital	Adresse
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Regnskap AS	Midtun	100 %	100 %	Pb. 125 Midtun
Fana Sparedata AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
AS Kinobygg	Nesttun	85,34 %	85,34 %	Pb. 10 Nesttun

Mellomværende med datterselskap

(I HELE 1000 KR)

Transaksjoner mellom nærstående parter (mor/datterselskaper) gjennomføres til ordinære markedsvilkår.

MORBANK	2008	2007
<i>Balanse</i>		
Utlån til datterselskap	7 159	2 500
Innskudd fra datterselskap	60 563	86 591
Andre fordringer	0	0
Annen gjeld	0	0
<i>Resultat</i>		
Renteinntekter og lignende	368	44
Rentekostnader	5 863	3 656
Garantinntekt	275	0
Utbytte	379	3 795
Andre inntekter	1 907	1 938
Andre kostnader	490	469

Verdi av konsoliderte datterselskaper

	Aksjekapital aksjer	Antall	Pålydende	Kostpris/ bokført verdi	Resultat etter skatt	Andel av egenkapital
Fana Sparedata AS	500 000	500	1 000	500 000	263 250	1 184 011
Fana Sparebank Eiendom AS	758 000	758	1 000	758 000	-641 618	738 775
Fana Sparebank Regnskap AS	373 000	373	1 000	373 000	-669 666	168 083
AS Kinobygg	114 600	163	600	498 155	-546 822	4 893 324
Sum eierinteresser i datterselskaper				2 129 155	-1 594 856	6 984 193

Note 27 | Immaterielle eiendeler

(I HELE 1000)

	MORBANK			KONSERN		
	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2007	3 842	0	3 842	3 965	0	3 965
Tilgang i året	2 849	0	2 849	2 933	0	2 933
Avgang i året til anskaffelseskost	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2007	6 691	0	6 691	6 898	0	6 898
Akkumulerte av- og nedskrivninger	2 653	0	2 653	2 744	0	2 744
Bokført verdi pr. 31.12.2007	4 038	0	4 038	4 154	0	4 154
Anskaffelseskost 1.1.2008	6 691	0	6 691	6 898	0	6 898
Tilgang i året	2 029	0	2 029	2 029	1 219	3 248
Avgang i året til anskaffelseskost	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2008	8 720	0	8 720	8 927	1 219	10 146
Akkumulerte av- og nedskrivninger	5 040	0	5 040	5 172	406	5 578
Bokført verdi pr. 31.12.2008	3 680	0	3 680	3 755	813	4 568
Ordinære avskrivninger i år	2 388	0	2 388	2 429	406	2 835

Programvare og lisenser har en regnskapsmessig lineær avskrivning over 3 år.

Øvrige immaterielle eiendeler i konsernet er knyttet til oppkjøp av regnskapskontor i datterselskap. Fana Sparebank Regnskap AS har i 2008 kjøpt aksjene i MSR Marion Senneseth Regnskapskontor AS. Det ble deretter gjennomført en fusjon mellom Fana Sparebank Regnskap AS og MSR Marion Senneseth Regnskapskontor AS. Fusjonen er gjennomført med virkning fra 1. januar 2008. Merverdiene ved oppkjøp er knyttet til vederlag for arbeidskontrakt for daglig leder, samt kundeforhold i oppkjøpt selskap. Merverdiene avskrives lineært over 3 år i hht arbeidskontraktens løpetid. 200 000 er kostnadsført under administrasjonskostnader og 206 000 er kostnadsført under andre driftskostnader.

Total kostpris for aksjene i MSR Marion Senneseth Regnskapskontor	1 440,6
Bokført egenkapital i MSR på oppkjøpstidspunktet	221,6
Merverdier	1 219,1
Merverdier knyttet til kundeportefølje	600,0
Merverdier knyttet til vederlag for arbeidskontrakt	619,1
Sum merverdier ved oppkjøp	1 219,1
Årets avskrivning	406,3
Bokført verdi 31.12.08	812,8

Note 28 | Varige driftsmidler

(I HELE 1000)

	MORBANK			KONSERN		
	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger	Sum	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger	Sum
Anskaffelseskost 1.1.2007	91 203	91 101	182 304	94 739	94 408	189 147
Tilgang i året	1 957	136	2 093	2 566	136	2 702
Avgang i året til anskaffelseskost	370		370	370	0	370
Anskaffelseskost pr. 31.12.2007	92 790	91 237	184 027	96 935	94 544	191 479
Akkumulerte av- og nedskrivninger	85 982	15 325	101 307	89 129	16 398	105 527
Bokført verdi pr. 31.12.2007	6 808	75 912	82 720	7 806	78 146	85 952
Anskaffelseskost 1.1.2008	92 790	91 237	184 027	96 935	94 544	191 479
Tilgang i året	2 066	3 055	5 121	3 695	5 069	8 764
Avgang i året til anskaffelseskost	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000
Anskaffelseskost pr. 31.12.2008	94 856	93 292	188 148	100 630	98 613	199 243
Akkumulerte av- og nedskrivninger	88 996	16 411	105 407	92 861	17 549	110 410
Bokført verdi pr. 31.12.2008	5 860	76 881	82 741	7 769	81 064	88 833
Ordinære avskrivninger i år	3 014	2 086	5 100	3 715	2 151	5 866
Regnskapsmessige lineær avskrivning	10 - 33 %	2 - 10 %		10 - 33 %	2 - 10 %	

Ordinære avskrivninger inneholder 200 tusen i avskrivning på påkostning leide lokaler. Avskrivninger på påkostning leide lokaler blir bokført under andre driftskostnader, mens påkostningen er balanseført. Avgang i året knyttes til utrangering av nedskrevet heis.

Note 29 | Gjeld

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	76 358	71 565	76 358	71 565
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	479 405	71 431	479 405	71 431
Sum lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	555 763	142 996	555 763	142 996
INNSKUDD				
<i>Innskudd klassifisert som følger:</i>				
Vurdert til amortisert kost	6 628 124	6 347 667	6 625 389	6 341 252
Vurdert til virkelig verdi	829 527	202 295	829 527	202 295
Sum innskudd	7 457 651	6 549 962	7 454 916	6 543 547
<i>Innskudd vurdert til virkelig verdi:</i>				
Balanse verdi 31.12.07	202 295	0	202 295	0
Netto tilgang/avgang	618 756	202 359	618 756	202 359
Verdiregulering	8 476	-64	8 476	-64
Balanse verdi 31.12.08	829 527	202 295	829 527	202 295
Pålydende verdi av innskudd vurdert til virkelig	821 115	202 359	821 115	202 359
<i>Virkelig verddivurdering spesifisert</i>				
Balanse verdi 31.12.07	-64	0	-64	0
Årets verdiregulering rente	9 420	-64	9 420	-64
Årets verdiregulering kredittspread	-944	0	-944	0
Balanse verdi 31.12.08	8 412	-64	8 412	-64
GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER				
<i>Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer:</i>				
Sertifikater og obligasjoner med flytende rente vurdert til amortisert kost . .	1 704 322	1 769 439	1 704 322	1 769 439
Obligasjoner med fast rente vurdert til virkelig verdi	1 498 454	2 125 310	1 498 454	2 125 310
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 202 776	3 894 749	3 202 776	3 894 749
<i>Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til virkelig verdi:</i>				
Balanse verdi 31.12.07	2 125 310	2 567 130	2 125 310	2 567 130
Netto tilgang/avgang	-691 500	-425 000	-691 500	-425 000
Verdiregulering	64 644	-16 820	64 644	-16 820
Balanse verdi 31.12.08	1 498 454	2 125 310	1 498 454	2 125 310
Kredittspread er beregnet som differansen mellom endring i mer-/mindreverdi på gjelden vurdert til virkelig verdi mot tilhørende endring i markedsverdi på swapavtaler. (Kredittspreaden for swapavtalene er uvesentlig). Ved beregning av markedsverdier på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og tilhørende swaper er det benyttet markedspriser fra uavhengige kilder.				
Verdier er eksklusive påløpte renter. Påløpte renter er bokført under påløpte kostnader.				
<i>Virkelig verddivurdering</i>				
Balanse verdi 31.12.07	-74 690	-57 870	-74 690	-57 870
Årets verdiregulering rente	93 841	-4 995	93 841	-4 995
Årets verdiregulering kredittspread	-29 197	-11 825	-29 197	-11 825
Balanse verdi 31.12.08	-10 046	-74 690	-10 046	-74 690
<i>Verdiendring spesifisert pr 31.12.08</i>				
Verdiregulering rente	24 831	-69 009	24 831	-69 009
Verdiregulering kredittspread	-34 877	-5 681	-34 877	-5 681
Balanse verdi 31.12.08	-10 046	-74 690	-10 046	-74 690
Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)				
2009	978 500		978 500	
2010	935 000		935 000	
2011	700 000		700 000	
2012	300 000		300 000	
2013	300 000		300 000	
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	3 213 500		3 213 500	

Note 30 | Annen gjeld

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Ikke hevede bankremisser.....	11 828	15 598	11 828	15 598
Betalingsformidling ellers.....	167	345	167	345
Annen gjeld.....	10 312	9 094	13 856	11 807
Sum annen gjeld.....	22 307	25 037	25 851	27 750

Note 31 | Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

(I HELE 1000)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven. Fana Sparebank har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring i Storebrand forsikring. Ordningen ble lukket 01.01.06 og er gjeldende for dem som er ansatt før dette tidspunkt. Ordningen skal gi en pensjonsytelse på tilnærmet 70 % av sluttlønn, maksimalt til 12G, gitt dagens folketrygd. Beregningen omfatter 88 ansatte og 24 pensjonister pr utgangen av 2008.

Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.2006 blir tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning. Banken avsetter maksimalt i henhold til denne avtalen. Tilskudd til bankens innskuddsbaserte pensjonsordning kostnadsføres ved innbetaling.

Banken har også pensjonsforpliktelser utover den kollektive ordningen. Dette er knyttet til avtalefestet førtidspensjonering (AFP). Ordningen gjør det mulig for tidlig pensjonering for ansatte over 62 år.

I tillegg har banken en ordning som sikrer opptjening av alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12G. Ordningen skal sikre en ytelse på 70 % av pensjonsgrunnlaget. Beregningen omfatter 4 ansatte pr utgangen av 2008. Ordningen skal dekkes over driften.

Pensjonsberegningene er foretatt av aktuar. Beregningene er basert på en rekke økonomiske og actuarielle forutsetninger.

Ved beregningen av de fremtidige pensjonsplikter er følgende forutsetninger lagt til grunn både for sikrede og usikrede forpliktelser (AFP):

	2008	2007
Diskonteringsrate.....	4,30 %	4,90 %
Forventet avkastning av midlene.....	6,30 %	5,90 %
Lønnsregulering.....	4,50 %	4,50 %
Forventet utvikling i grunnbeløpet til folketrygden G.....	4,25 %	4,25 %
Årlig regulering av pensjonene.....	2,00 %	2,00 %
Kalkulert bruk av AFP-ordningen.....	30 %	30 %

I beregningene ligger tabell K2005 for dødelighet til grunn. De samme forutsetningene benyttes i hele konsernet. Forutsetningene bygger på veiledninger utgitt av Norsk RegnskapsStiftelse pr oktober 2008 og er tilpasset forholdene for banken.

Banken har ikke endret forutsetningene pr 31.12.08 i samsvar med nye forutsetninger fra Norsk RegnskapsStiftelse. Virkningen av endringene i forutsetninger pr 31.12.08 er analysert og er funnet ubetydelige for banken.

Banken benytter den spesielle utjevningemetoden "korridor" for regnskapsmessig håndtering av estimatendringer og avvik mellom forventet og realisert avkastning på pensjonsmidler. Regnskapsforskriften krever at den delen av estimatavviket som overstiger 10 % av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen skal føres mot resultatet. For 2008 utgjør resultatførte estimatendringer og avvik 25.950 for morselskapet. Amortiseringen er foretatt over forventet gjenstående tjenestetid.

Plassering av pensjonsmidler:

	2008
Aksjer.....	6 %
Obligasjoner.....	67 %
Eiendom.....	17 %
Annet.....	10 %

Note 31 forts.

MORBANK	2008				2007				
	Ordinær	AFP	Over 12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	Avsluttet 12G	Ny 12G ordning	Sum
1. PENSJONSKOSTNADER									
Årets pensjonsopptjening	3 911	554	790	5 256	3 711	461	0	246	4 417
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene . .	3 542	474	34	4 050	2 640	456	0	0	3 096
Brutto pensjonskostnad	7 454	1 028	824	9 306	6 351	916	0	246	7 513
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3 430	0	0	3 430	2 593	0	0	0	2 593
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik. . .	0	-13	39	26	0	0	-1 084	0	-1 084
Arbeidsgiveravgift	0	0	116	116	0	0	0	35	35
Estimert pensjonskostnad	4 024	1 015	980	6 019	3 758	916	-1 084	280	3 870
2. PENSJONSFORPLIKTELSE									
Pensjonsforpliktelse 01.01.	74 966	9 992	788	85 746	61 869	10 465	1 084	0	73 418
Årets pensjonsopptjening	3 911	554	790	5 256	3 711	461	0	246	4 417
Rentekostnad	3 542	474	34	4 050	2 640	456	0	0	3 096
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	12 079	1 256	604	13 939	8 441	-1 168	-1 084	445	6 634
Arbeidsgiveravgift	-987	0	201	-786	-733	0	0	97	-635
Pensjonsutbetalinger.	-1 024	-641	0	-1 665	-962	-222	0	0	-1 184
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	92 487	11 635	2 418	106 540	74 966	9 992	0	788	85 746
3. PENSJONSMIDLER									
Pensjonsmidler 01.01.	55 176	0	0	55 176	49 635	0	0	0	49 635
Avkastning på midlene	3 430	0	0	3 430	2 593	0	0	0	2 593
Estimatendringer og avvik	-3 484	0	0	-3 484	-1 286	0	0	0	-1 286
Innbetalinger av midler.	7 002	0	0	7 002	5 197	0	0	0	5 197
Pensjonsutbetalinger.	-1 024	0	0	-1 024	-962	0	0	0	-962
Pensjonsmidler 31.12.	61 100	0	0	61 100	55 176	0	0	0	55 176
4. NETTO PENSJONSMIDLER/FORPLIKTELSE									
Brutto pensjonsplikter *	92 487	11 635	2 418	106 540	74 966	9 992	0	788	85 746
Pensjonsmidler til markedsverdi	61 100	0	0	61 100	55 176	0	0	0	55 176
Netto pensjonsforpliktelse (overfinansiering (-))	31 387	11 635	2 418	45 440	19 790	9 992	0	788	30 569
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik .	-20 092	-88	-1 158	-21 337	-4 529	1 181	0	-507	-3 855
Ikke sannsynliggjort overfinansiering.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto pensjonsmidler (-) /forpliktelse (+)**	11 296	11 547	1 260	24 103	15 261	11 173	0	280	26 714
* inkl. arbeidsgiveravgift	3 879	1 438	299	5 615	2 446	1 235	0	97	3 778
** Inkl. arbeidsgiveravgift.	1 396	1 427	156	2 979	1 886	1 381	0	35	3 301
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB.				-2 612					
Innbetalt til premiefondet/premie				7 000					
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				641					
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				989					
Pensjonskostnad aktuarberegning				6 019					
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarberegning og reell utbetaling				-136					
Ordinær innskuddspensjon				1 117					
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				-987					
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				6 012					

Note 31 forts.

KONSERN	2008				2007				
	Ordinær	AFP	Over 12G ordning	Sum	Ordinær	AFP	Avsluttet 12G	Ny 12G ordning	Sum
1. PENSJONSKOSTNADER									
Årets pensjonsopptjening	4 121	716	790	5 627	3 862	619	0	246	4 727
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	3 734	537	34	4 305	2 774	505	0	0	3 279
Brutto pensjonskostnad	7 855	1 252	824	9 932	6 636	1 123	0	246	8 006
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3 595	0	0	3 595	2 699	0	0	0	2 699
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik	41	-13	39	67	0	0	-1 084	0	-1 084
Arbeidsgiveravgift	0	0	116	116	0	0	0	35	35
Estimert pensjonskostnad	4 302	1 239	980	6 520	3 938	1 123	-1 084	280	4 257
2. PENSJONSFORPLIKTELSE									
Pensjonsforpliktelse 01.01.	79 003	11 272	788	91 062	64 951	11 586	1 084	0	77 621
Årets pensjonsopptjening	4 121	716	790	5 627	3 862	619	0	246	4 727
Rentekostnad	3 734	537	34	4 305	2 774	505	0	0	3 279
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	10 206	1 235	604	12 045	9 178	-1 215	-1 084	445	7 323
Arbeidsgiveravgift	-1 069	0	201	-868	-775	0	0	97	-678
Pensjonsutbetalinger	-1 029	-641	0	-1 669	-988	-222	0	0	-1 210
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	94 966	13 119	2 418	110 502	79 003	11 272	0	788	91 062
3. PENSJONSMIDLER									
Pensjonsmidler 01.01.	57 709	0	0	57 709	51 820	0	0	0	51 820
Avkastning på midlene	3 595	0	0	3 595	2 699	0	0	0	2 699
Estimatendringer og avvik	-4 892	0	0	-4 892	-1 319	0	0	0	-1 319
Innbetalinger av midler	7 582	0	0	7 582	5 497	0	0	0	5 497
Pensjonsutbetalinger	-1 029	0	0	-1 029	-988	0	0	0	-988
Pensjonsmidler 31.12.	62 965	0	0	62 965	57 709	0	0	0	57 709
4. NETTO PENSJONSMIDLER/FORPLIKTELSE									
Brutto pensjonsplikter *	94 966	13 119	2 418	110 502	79 003	11 272	0	788	91 062
Pensjonsmidler til markedsverdi	62 965	0	0	62 965	57 709	0	0	0	57 709
Netto pensjonsforpliktelse (overfinansiering (-))	32 001	13 119	2 418	47 537	21 294	11 272	0	788	33 354
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-20 487	-64	-1 158	-21 709	-5 430	1 185	0	-507	-4 753
Ikke sannsynliggjort overfinansiering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto pensjonsmidler (-) /forpliktelse (+)**	11 514	13 055	1 260	25 829	15 864	12 457	0	280	28 601
* inkl. arbeidsgiveravgift	3 955	1 621	299	5 874	2 631	1 393	0	97	4 122
** Inkl. arbeidsgiveravgift	1 423	1 613	156	3 192	1 960	1 539	0	35	3 534
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB				-2 772					
Innbetalt til premiefondet/premie				7 580					
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				641					
Anslag adm.kostnader				2					
Arbeidsgiveravgift				1 069					
Pensjonskostnad aktuarberegning				6 520					
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarberegning og reell utbetaling				-136					
Ordinær innskuddspensjon				1 889					
Arbeidsgiveravgift/adm.kostnader				-1 069					
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				7 205					

Note 32 | Avsetninger og pensjonsforpliktelser

(I HELE 1000)

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Pensjonsforpliktelse	24 103	26 714	25 829	28 601
Tapsavsetning garantier	1 117	0	1 117	0
Sum annen gjeld	25 220	26 714	26 946	28 601

Note 33 | Kapitaldekning

(I HELE 1000)

	31.12.08	31.12.07	31.12.06
Sparebankenes fond	971 519	908 218	819 268
Annen egenkapital	-979	3 670	
Sum egenkapital	970 540	911 888	819 268
Fradrag			
Immatrielle eiendeler	3 680	4 038	2 662
Annet	0	0	11 755
Sum fradrag	3 680	4 038	14 417
Tillegg			
Andel nullstilte uamortiserte estimatavvik	5 419	10 838	0
Sum tillegg	5 419	10 838	0
Kjernekapital før fradrag	972 279	918 688	804 851
Ansvarlig kapital i andre kredittinstitusjoner	42 970	46 352	11 083
Sum ansvarlig kapital	929 309	872 336	793 768
Risikovektet volum	6 588 862	7 073 478	6 110 474
Samlet kapitalkrav	527 109		
Kapitaldekning (alt kjernekapital)	14,10 %	12,33 %	12,99 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav:

STANDARDMETODEN	31.12.08
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter	483
Offentlig eide foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	15 344
Foretak	120 088
Massemarkedssegment	7 924
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	261 977
Forfalte engasjementer	19 539
Høyrisiko-engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	840
Andeler i verdipapirfond	24 207
Øvrige engasjement	47 488
Samlet kapitalkrav for kreditt-motparts- og forringelsesrisiko (standardmetoden)	497 890
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	35 139
Fradrag	
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner/annet	3 395
Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier	2 525
Sum kapitalkrav	527 109

Tall i noten er basert på gjeldende regelverk på rapporteringstidspunktene. Kapitaldekningen pr. 31.12.2008 er basert på at banken fører regnskapet etter IFRS og rapporterer kapitaldekningen etter Basel II - standardmetode. I 2007 ble regnskapet bokført etter IFRS, men kapitaldekningen ble rapportert etter Basel I. I 2006 ble regnskapet bokført etter NGAAP.

Noten er basert på selskapsregnskapet, da det vil være uvesentlige endringer i forhold til konserntallene.

Note 34 | Risikoforhold

Risikostyring i Fana Sparebank

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Styret har fastsatt at bankens langsiktige mål skal nås gjennom et lavt til moderat risikonivå.

ORGANISERING

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av rammer for de ulike risikoområdene, samt fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet. Markeds- og likviditetsområdene er regulert gjennom fastsettelse av rammer.
- Fullmakts- og rammeverk revideres årlig for hvert risikoområde.

OPPFØLGING

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering er en del av den kvartalsvise rapporteringen for styret som utarbeides av forretningsområdene og øvrige områder som har risikoansvar.

Risikokategorier

For å styre risiko, skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoformer:

- *Kredittrisiko* er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfyller sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisiko omfatter hovedsakelig alle lån, men inkluderer andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kredittrisiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- *Konsentrasjonsrisiko* er nært tilknyttet kredittrisikoområdet, og tar for seg særskilt risiko basert på segmentmessig konsentrasjon i utlansporteføljen, samt store engasjementer.
- *Markedsrisiko* er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen har sammenheng med verdiendringer i verdipapirer som påvirker bankens resultater, for eksempel ved kursfall i aksjer, eller endringer i renter og prisingen av kredittrisiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er neglisjerbar i Fana Sparebank.
- *Likviditetsrisiko* er risikoen for at banken ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser.
- *Operasjonell risiko* er risikoen for tap som skyldes svakheter eller feil ved prosesser og systemer, feil begått av ansatte eller eksterne hendelser.
- *Forretningsrisiko* er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Fana Sparebank kvantifiserer og beregner de ulike risikoområdene for å tilegne seg et tilstrekkelig grunnlag for å overvåke at virksomhetens samlede risikonivå holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av styret. Banken følger standardmetoden når det gjelder beregning av kapitalbehovet for kredittrisiko og operasjonell risiko i henhold til Basel II-regelverket, pilar 2 ICAAP, for de øvrige risikoområdene brukes dels statistisk simulering, dels stresstesting.

ICAAP

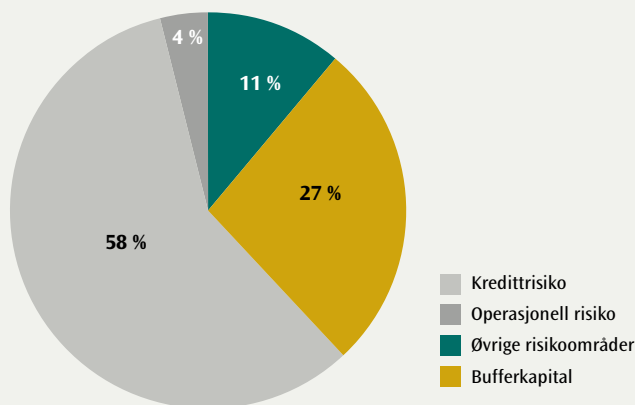
Risikostyringen i Fana Sparebank er under kontinuerlig utvikling. Ved første gangs beregning av kapitalbehovet etter ICAAP i 2008 ble det utviklet en totalrisikomodel som bygger beregningene på statistisk simulering. Resultatene fra modellen suppleres med de metodene banken er pålagt å følge. Kredittrisiko er bankens største risikoområde. Banken anvender standardmetoden for å beregne denne verdien. For de øvrige risikoområdene legges dels standardmetoden, dels Kredittsilsynets modulsystem og statistisk simulering til grunn. Bankens første ICAAP-dokument ble utarbeidet 1. kvartal 2008.

Beregning av kapitalbehovet ICAAP ble gjennomført i to etapper i 2008. Med utgangspunkt i inngående balanse for 2008 ble bankens ansvarlige kapital og kapitalbehov for alle risikoområdene fastsatt. For Kreditt- risikoområdet forelå grunnlaget for beregning av kapitalbehovet etter standardmetoden først med fremleggelse av bankens tall for 1. kvartal 2008.

I tabellen fremkommer resultatet av beregningen fordelt på hovedrisikoområdene. Alle tall i MNOK.

RISIKOOMRÅDE	ICAAP
Kredittrisiko	501
Operasjonell risiko	35
Øvrige risikoområder	98
hvorav:	
- Markedsrisiko	33
- Forretningsrisiko	55
- Likviditetsrisiko	9
Bufferkapital	232
Ansvarlig kapital per 31.12.07	866

Diagrammet viser hovedrisikoområdene i prosent av bankens ansvarlige kapital, hvorav kredittrisiko er dominerende med 58 prosent og bufferkapitalen utgjør 27 prosent.

Note 35 | Markedsrisiko – stresstesting

Markedsrisiko (se definisjon i foregående note) representerer et risikoområde der det legges til grunn stresstester for å beregne bankens risikonivå. Med utgangspunkt i vedtatte rammer og volum for bankens finansielle instrumenter, hovedsakelig renteinstrumenter (sertifikater, obligasjoner og rentefond) og egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter (aksjer og aksjefond), beregnes tap basert på risikofaktorene *Eksponering*, *Risikospredning* og *Markedslikviditet*.

Vurderingen for risikofaktoren *Eksponering* tar utgangspunkt i stresstestscenarier basert på definerte kriterier for verdiendringer i aksje-, rente-, og valutamarkedene:

- Et fall i aksjemarkedene på 30 prosent
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 10 prosent

Det er, ut i fra historiske data, argumentert for at de valgte stresstestscenariene er tilnærmet like sannsynlige innenfor en tidshorison på ett år. Ved å beregne verditapet som følger av stresstestene (tapspotensialet) kan risikoen uttrykkes på en sammenlignbar måte for aksjer, renter og valuta. Disse kriteriene legges for øvrig også til grunn for beregning av bankens kapitalbehov iht ICAAP. Det er ikke gitt rammer for valutarisiko, og følgelig skal virksomheten heller ikke eksponeres for slik risiko i vesentlig grad.

Risikofaktorene *Spredning* og *Likviditet* vurderes for hver aktivaklasse, og kan medføre økning av den beregnede risikoen.

RENTEINSTRUMENTER

Styret i Fana Sparebank har fastsatt at bankens likviditetsrisiko, uttrykt ved Kredittilsynets likviditetsindikatorer, skal oppfylle kravet til moderat avvik. Dette er bærende for hvilket volum bankens likviditetsreserve eller –overskudd er til enhver tid. Styret legger til grunn rammer knyttet til forvaltningen av likviditetsoverskuddet, uttrykt ved strategisk, minimums- og maksimumseksponering innenfor en rekke aktivaklasser. Videre legges det til grunn at forvaltningen i all hovedsak skal skje gjennom tredjepart, i praksis gjennom norske rentefond. Plassering i fond sikrer for diversifisering av risiko og høy grad av likviditet.

EGENKAPITALRELATERTE FINANSIELLE INSTRUMENTER

Styret fastsetter rammer for bankens eksponering i egenkapitalbaserte plasseringer. I arbeidet med å få laget en samlet oversikt over alle risikoområdene, er bankens kapitalforvaltningsstrategi utvidet til å omfatte beholdninger som tidligere har vært behandlet særskilt; investeringer som tidligere ble betegnet som anleggsaksjer, samt aksjer i datterselskaper. Plasseringer i børsnoterte aksjer og grunnfondsbevis skal, i likhet med forvaltningen av rentepapirer, hovedsakelig skje gjennom fond.

Note 36 | Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter (Konsern)

(I HELE 1000)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten. Viser forøvrig til pkt. 6.4 i årsberetningen.

Restløpetid på balanseposter pr 31.12.08

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1–3 mnd.	3 mnd.–1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/forordringer til sentralbanker	540 913	504 187					36 726
Utlån/forordringer til finansinstitusjoner	30 537	30 537					
Utlån/forordringer til kunder	10 006 253	2 046 335	68 388	447 349	1 090 856	6 343 467	9 858
Obligasjoner/sertifikater	1 531 963	10 006	934 876	150 270	347 821	88 990	
Eiendelsposter uten løpetid	264 395						264 395
Sum eiendeler	12 374 061	2 591 065	1 003 264	597 619	1 438 677	6 432 457	310 979
GJELD & EK							
Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763	230 763		25 000	300 000		
Innskudd/gjeld til kunder	7 454 916	6 956 599	239 575	255 742	3 000		
Obligasjons-/sertifikatgjeld	3 202 776		270 000	708 975	2 223 801		
Øvrig gjeld og EK	1 160 606						1 160 606
Sum gjeld & EK	12 374 061	7 187 362	509 575	989 717	2 526 801	0	1 160 606
Netto likviditetseksponering i balansen	0	-4 596 297	493 689	-392 098	-1 088 124	6 432 457	-849 627

Restløpetid på balanseposter pr 31.12.07

EIENDELER							
Kontanter/forordringer til sentralbanker	272 085	233 439					38 646
Utlån/forordringer til finansinstitusjoner	20 614	20 614					
Utlån/forordringer til kunder	10 152 561	1 642 015	89 921	514 568	1 183 663	6 722 394	0
Obligasjoner/sertifikater	1 020 388	5 000	399 971	20 000	524 637	70 780	
Eiendelsposter uten løpetid	299 474						299 474
Sum eiendeler	11 765 122	1 901 068	489 892	534 568	1 708 300	6 793 174	338 120
GJELD & EK							
Gjeld til kredittinstitusjoner	142 996	117 996			25 000		
Innskudd/gjeld til kunder	6 543 547	6 348 184	113 412	81 951	0	0	
Obligasjons-/sertifikatgjeld	3 969 438	0	150 000	920 000	2 599 438	300 000	
Øvrig gjeld og EK	1 109 141						1 109 141
Sum gjeld & EK	11 765 122	6 466 180	263 412	1 001 951	2 624 438	300 000	1 109 141
Netto likviditetseksponering i balansen	0	-4 565 112	226 480	-467 383	-916 138	6 493 174	-771 021

Note 37 | Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter (Konsern)

(I HELE 1000)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.08.

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1–3 mnd.	3 mnd.–1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	540 913	504 186					36 727
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	30 537	30 537					
Utlån/fordringer til kunder	10 006 253		9 660 816	50 079	159 660	119 737	15 961
Obligasjoner	1 531 963	97 649	1 391 789	50 000	10 000	5 000	-22 475
Andre ikke rentebærende eiendeler	264 395						264 395
Sum eiendeler	12 374 061	632 372	11 052 605	100 079	169 660	124 737	294 608
*) Herav utenlandsk valuta	2 791						
GJELD							
Gjeld til kredittinstitusjoner	555 763	255 763			300 000		
Innskudd/gjeld til kunder	7 454 916	1 767 209	5 420 553	255 742	3 000		8 412
Obligasjoner/sertifikater	3 202 776		1 505 000	708 500	999 321		-10 045
Øvrig ikke rentebærende gjeld	183 520						183 520
Egenkapital	977 086						977 086
Sum gjeld & EK	12 374 061	2 022 972	6 925 553	964 242	1 302 321	0	1 158 973
Netto renteesponering på balansen	864 365	-1 390 600	4 127 052	-864 163	-1 132 661	124 737	
Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteesp.	0	-682 500	-595 100	478 500	898 000	-98 900	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	864 365	-2 073 100	3 531 952	-385 663	-234 661	25 837	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr 31.12.07.

Post i balansen	Sum	Inntil 1 mnd	1–3 mnd.	3 mnd.–1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten restløpetid
EIENDELER							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	272 085	233 439					38 646
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	20 614	20 614					
Utlån/fordringer til kunder	10 181 818	0	9 786 855	99 215	168 620	108 382	18 746
Obligasjoner	1 020 388	84 473	848 385	67 530	15 000	5 000	
Andre ikke rentebærende eiendeler	270 217						270 217
Sum eiendeler	11 765 122	338 526	10 635 240	166 745	183 620	113 382	327 609
*) Herav utenlandsk valuta	2 442						
GJELD							
Gjeld til kredittinstitusjoner	142 996	142 996					
Innskudd/gjeld til kunder	6 543 547	6 348 184	113 412	81 951	0	0	0
Obligasjoner/sertifikater	3 894 748	220 000	1 550 000	700 000	1 199 438	300 000	-74 690
Øvrig ikke rentebærende gjeld	260 915						260 915
Egenkapital	922 916						922 916
Sum gjeld & EK	11 765 122	6 711 180	1 663 412	781 951	1 199 438	300 000	1 109 141
Netto renteesponering på balansen	781 532	-6 372 654	8 971 828	-615 206	-1 015 818	-186 618	
Ikke balanseførte finansielle derivater som påvirker renteesp.	0	-1 180 000	-628 100	500 000	1 093 000	215 100	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	781 532	-7 552 654	8 343 728	-115 206	77 182	28 482	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

Note 38 | Rentefølsomhet

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

Bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år til endelig forfall er knyttet opp til avtaler der rentebetingelsene er omgjort til kortsiktige rentebindinger. Dette blir gjort for å redusere renterisikoen på midler med lang løpetid. Tilsvarende er renterisikoen for fastrenteutlån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler.

Tabellen viser effekten på bankens egenkapital i gjenværende løpetid med 1 % parallellskift i rentekurven.

Negativt tall vil ha positiv effekt på egenkapitalen ved 1 % renteøkning. Positivt tall vil ha negativ effekt på egenkapitalen ved 1 % renteøkning.

	Inntil					Totalt
	1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	
31-12-08	-1,18	1,56	-2,58	-3,10	1,26	-4,04
31-12-07	-1,22	2,46	-0,88	2,13	1,40	3,89

Note 39 | Godtgjørelse og lån til ledende ansatte

(I HELE 1000)

	Lønn og honorar		Honorar konsern		Bonus		Naturallytelse		Pensjonsforpl. ytelsesbasert		Pensjonskostnad innskuddsbasert		Lån/kausjon	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Bankens ledelse									*					
Nils Martin Stein Axe, adm. banksjef	1 715	1 528	86	74	113	78	181	154	5 014	3 541	0	0	2 061	2 124
Bjørn Alræk, leder strategi og forretningsutvikling	1 015	916	37	29	84	56	144	117	3 787	3 204	0	0	429	644
John Gaute Kvinge, banksjef privatmarked	1 015	888	0	0	72	86	108	99	199	70	78	71	5 273	4 740
Lars Hvidsten, banksjef næring (tiltrådt 07.11.07)	917	170	0	0	9	0	138	18	107	11	76	20	0	0
Styret														
John Wiik, leder	120	120											2 470	2 545
Nils Magne Fjereide - nestleder	75	85												
Hilde Skage Rasmussen	60	35												
Janniche Daa Tønjum	55	25												
Rune Førland (ny)	45													
Benedikte Toftesund - styremedlem (avtrådt 07)		40												130
Marianne Rabben - styremedlem (avtrådt 07)		40												
Stig Hole - varamedlem	15	10												
Jon Faaland - varamedlem		5												
Arnt Hugo Knudsen styremedlem (ans. repr.)	60	60												
Hege Olsen - varamedlem (ans. repr.)	30	30												
Hilde Bretvin - styremedlem (avtrådt)		30												
Kontrollkomité														
Adv. Ragnar Morken - leder	15	60												
Adv. Sigurd Thomassen (ny)	60													
Marit Moltubakk Holsen	33	34												
Grehte Forland Njåstad (ny)	26													
Gunn Leiknes (avtrådt)	6	34												
Forstanderskap														
Anne Carlsen - leder (f.o.m. 19.06.07)	20	19											1 330	1 247
Einar Bratland - leder (t.o.m. 19.06.07)		17												

Banken har pr 31.12.08 ikke forpliktelser overfor adm. banksjef, øvrige ledelse, ansatte eller styret til å gi spesielt vederlag ved opphør eller ved endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Ledende ansatte har ingen bonusordning utover ordninger til øvrige ansatte.

Medlemmer av styret har lån til ordinære markedsvilkår

*) Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.06 er tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning, men er dekket av egen ordning som sikrer opptjening av årlig alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12G.

Note 40 | Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(I HELE 1000)

Forretninger utenom balansen

	MORBANK		KONSERN	
	2008	2007	2008	2007
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	93 484	83 864	92 965	83 864
Kontraktsgarantier	40 194	40 209	40 194	40 209
Lånegarantier	162 111	113 880	162 111	113 880
- herav kontragarantert av annen institusjon	-38 167	-29 531	-38 167	-29 531
Annet garantiansvar	41 205	33 358	11 205	13 358
Transportgaranti	15 234	13 893	15 234	13 893
Sum garantier for kunder	314 061	255 673	283 542	235 673
Garantier overfor Sparebankenes Sikringsfond	0	0	0	0
Samlet garantiansvar	314 061	255 673	283 542	235 673
Forpliktelser				
Udisponerte ordinære rammekreditter	716 479	639 832	716 159	639 832
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir	1 117 536	348 687	1 117 536	348 687
Låneadgang i Norges Bank pr. 31.12.	491 558	321 211	491 558	321 211

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang. Fana Sparebank hadde 31.12. 2008 to lån i Norges Bank på til sammen 450 millioner kroner.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter fra to kredittinstitusjoner.

Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi. Banken har avtale med følgende:

	Ramme	Benyttet 31.12.
Danske Bank (fem års avtale med endelig forfall november 2010)	300 000	0
Dnb (kontokreditt som fornyes hvert år)	100 000	0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Betingede utfall

Fana Sparebank har ingen rettsaker eller annet på gang som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen.

Note 41 | Leieforhold

KONSERNET SOM LEIETAKER:

Konsernet er leietaker i to bygg sentralt i Bergen sentrum, samt lokaler i Lagunen Storsenter, Åsane Storsenter og på Minde.

Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr 2008 utgjør 3,1 millioner.

Leieperioden har en snitt durasjon på 4,9 år. De fleste leiaftalene har en oppsjon på ytterligere 5 år leie.

KONSERNET SOM UTLEIER:

Konsernet leier ut deler av Østre Nesttunvei 3. Det er gjort avtale om at et av byggene som leies i Bergen sentrum fremleies f.o.m 2009.

Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr 2008 utgjør 192 000.

Leieperioden har en snitt durasjon på 2,1 år.

Til forstandskapet i
Fana Sparebank

Revisjonsberetning for 2008

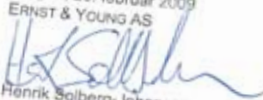
Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 64 356 000 for banken og et overskudd på kr 60 899 000 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av årsregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av bankens styre og administrerende banksjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av bankens formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet, kontantstrømmene og endringer i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Bergen, 26. februar 2009
ERNST & YOUNG AS

Henrik Solberg-Johansen
statsautorisert revisor

ÅRSMELDING FRA KONTROLLKOMITEEN FOR 2008

Kontrollkomiteen har i 2008 avholdt 7 møter.

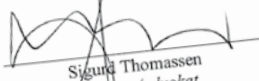
Kontrollkomiteens verv er utført i henhold til sparebankloven og gjeldende instruks.

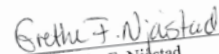
Bankens virksomhet har i 2008 vært i samsvar med sparebankloven, vedtektene, forstandskapets vedtak, og andre bestemmelser om sparebankvirksomhet.

Årsoppgjøret er foretatt slik forskriftene tilsier, og vi tilrår at det fastsettes som bankens regnskap for 2008.

Nestun, 11. februar 2009.

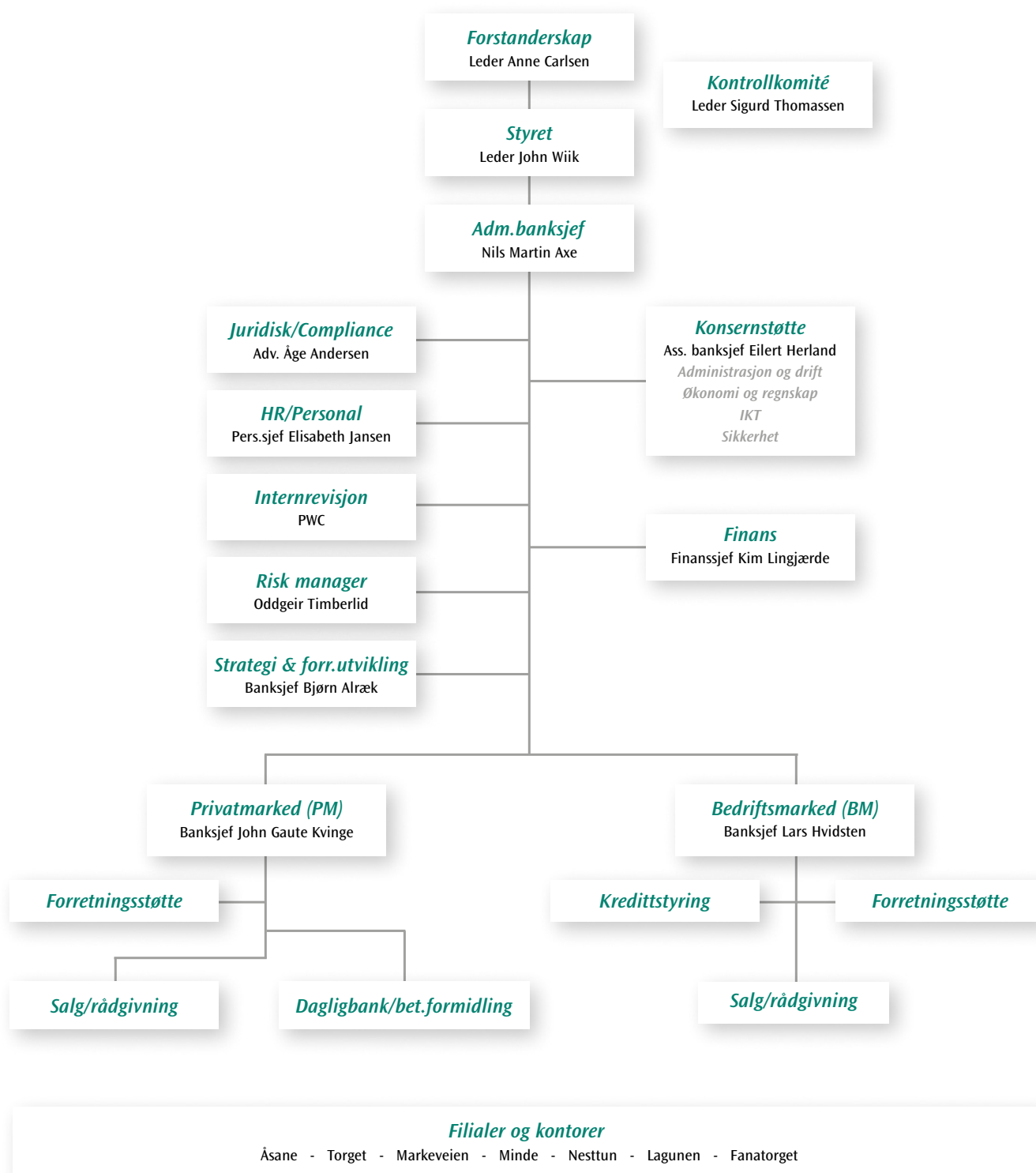
Kontrollkomiteen i Fana Sparebank

Sigurd Thomassen
formann/advokat

Grethe F. Njåstad

Marit M. Holsen

Organisasjonsplan

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2008

John Wiik
ADM. DIR. NORWEGIAN HULL CLUB
Styrets leder

Nils Magne Fjereide
ADM. DIR. MISJE REDERI AS
Styrets nestleder

Hilde Skage Rasmussen
JURIST, KLP-FORSIKRING
Styremedlem

VARAMEDLEMMER:

Jon Faaland
Harald Schjelderup
Kristi Odøen
Hege Merete Olsen
(ansattes vararepr.)

Janniche Daae Tønjum
JURIST, SENIOR PROSJEKTLEDER
FIRST VENTURA
Styremedlem

Rune Førland
STATSAUTORISERT REVISOR
NORDNES REVISJON
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
ANSATTES REPRESENTANT
Styremedlem

Medlemmer av Forstanderskapet

REGNSKAPSÅRET 2008

INNSKYTERVALGTE

Anne Carlsen (leder)
Grethe Utkilen (nestleder)
Bjørn Frode Schjelderup
Arne Godal
Gunn Leiknes
Per M. Tveit
Jan Erik Sørtveit
Marit M. Holsen
Halga Raa
Ulf Rustøen
Rune Norseng
Oddrun Gjerde

VARAMEDLEMMER

Jan Fredrik Mohn
Geir Ove Øybost
Frank Lunde
Ågot Monsen

KOMMUNEVALGTE

Søren Wiig
Per Stiegler
Monica Nilsen

VARAMEDLEMMER

Janne Halvorsen
Wenche Sommervold

ANSATTES MEDLEMMER

Per Øyvind Valland
Kjersti Gundersen
Åsmund Vinje
Tove Mette Lexander
Kenneth Birkeland

VARAMEDLEMMER

Mette Hammersland
Arne Fagerholt
Ole Eliassen

Medlemmer av kontrollkomité og valgkomiteer

REGNSKAPSÅRET 2008

KONTROLLKOMITÉ

Sigurd Thomassen (leder)
Marit M. Holsen
Grethe F. Njåstad

VARAMEDLEM

Ulf Røstøen

VALGKOMITÉ

FORSTANDERSKAP
Per Stiegler (leder)
Jan Erik Sørtveit
Per M. Tveit
Grethe Utkilen
Kenneth Birkeland

VARAMEDLEMMER

Ulf Rustøen
Mona R. Strømme
Kjersti Gundersen

INNSKYTERVALGKOMITÉ

Grethe Utkilen (leder)
Jan Erik Sørtveit
Halga Raa

VARAMEDLEM

Bjørn – Frode Schjelderup

FORRETNINGSOMRÅDE

Bedrift

Aret har vært preget av den internasjonale finanskrisen som også har forplantet seg til norsk økonomi. Aksjekursene på Oslo Børs steg i første halvår, for deretter å falle kraftig utover høsten, og endte ned 43 % for året under ett. Oljeprisen holdt seg høy i begynnelsen av året, men falt mye i andre halvår. September ble innledet med konkursen i Lehman Brothers med påfølgende redningsaksjoner for å sikre store boliglånsbanker i USA. Dette spredte seg umiddelbart til Europa, og i oktober måtte blant annet Banksikringsfondet iverksette innskuddsgarantier for utvalgte institusjoner i Norge.

Omslaget i norsk økonomi kom raskt og boligsalget stoppet mer eller mindre opp i løpet av høsten.

Etterspørselen etter kreditt viste en fallende vekstrate de siste månedene av 2007, og denne trenden fortsatte gjennom 2008. Gjennomsnittlig årsvekst for alle månedene i 2008 var 9,9 %, mot 11,9 % for 2007.

Sysselsettingen økte med 41.000 personer fra 4. kvartal 2007 til 4. kvartal 2008. Bygge- og anleggsvirksomhet hadde en nedgang på 2 000 sysselsatte, som svarer til en reduksjon på om lag 1 prosent.

Konkurshyppigheten økte i løpet av året. I 2008 ble det registrert 27 prosent flere konkursåpninger enn i 2007.

For tiden er det stor usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen.

Forretningsområdet Bedriftsmarked

Ved årsskiftet hadde forretningsområdet BM i alt 24 medarbeidere, inklusiv støttefunksjoner. Det ble foretatt en omorganisering i første halvår og kunderådgiverne er nå organisert i fire avdelinger. Avdeling for industri/transport og avdeling for handel/tjenesteyting er begge lokalisert på Nesttun. Avdeling for eiendom holder til i vårt nye kontor i Markeveien, Bergen sentrum. Bedriftstorget som har ansvar for enkeltmannsforetak, mindre aksjeselskaper, frivillige lag og organisasjoner holder til i vårt kontor på Torget.

Avdelingen for inkasso og spesialengasjement er midlertidig styrket med to personer.

I 2008 er det også opprettet en avdeling med to medarbeidere som har ansvaret for salg av liv- og skadeprodukter fra Frende Forsikring til bedriftsmarkedskunder.

Forretningsområdet ledes av banksjef Lars Hvidsten.

Marked/kunder

Bankens næringslivsportefølje består i all hovedsak av utlån til selvstendige næringsdrivende og til små og mellomstore bedrifter i Bergen og tilstøtende kommuner. Utlånene er fordelt på eiendom, bygg og anlegg, industri, transport, varehandel og tjenesteytende næringer.

Utlånsveksten de siste årene har i stor grad vært knyttet til eiendomsdrift og utbyggingsprosjekter, i hovedsak boliger for videresalg.

Antall bedriftsmarkedskunder var ved årets utgang 5.825 (5.669), total engasjement på 3.627 (3.992) mill. kroner og innskudd 2.093 (2.035) mill. kroner. Dette gir en vekst på hhv 2,8 %, -9,1 % og 2,85 %.

Overfor våre næringslivskunder tar vi sikte på å kunne

levere alle produkter og tjenester knyttet til tradisjonell bank og finansieringsvirksomhet. I tillegg skal vi levere gode løsninger innen plassering av likviditet, pensjon, skade og livsforsikring.

Risikoprofil

I vår risikovurdering legger vi til grunn at kundene kan betjene lånene innenfor gode operasjonelle og finansielle marginer.

Det stilles derfor krav til låntakers betjeningsevne og soliditet.

For eiendom vektlegges både bredde og kredittkvalitet i utleieforhold, sammen med lengde på leietakernes kontrakter. I tillegg vurderes naturligvis pantesikkerhet i forhold til historiske verdier og i forhold til beliggenhet.

I 2008 har banken prioritert å begrense risiko i prosjekter med svak betjeningsevne, framfor ytterligere utlånsvekst. Kombinert med lavere låneetterspørsel, har dette ført til en reduksjon i forretningsområdets utlån i løpet av året. I samme tidsrom har det vært god tilgang på innskudd, og banken er dermed i god posisjon for å finansiere nye prosjekter.

Tap

Individuelle nedskrivninger er økt med 8,5 mill., og utgjør 18,9 mill. (10,4).

Gruppenedskrivninger på BM økte med 9,1 mill. til 24,3 mill. (15,2), og utgjør ca 0,80 % (0,44 %) av utlån til næringssektorer. Økningen er gjort på bakgrunn av høyere rente tidlig i 2008, forhøyet mislighold og identifisering av prosjekter som er særskilt risikoutsatt.

Fremtidsutsikter

Det fryktes at den økonomiske nedgangen blir dypere og mer langvarig enn det man så for seg for bare noen måneder siden. Store internasjonale selskaper varsler nå masseoppsigelser, og dette merkes også i Norge ved økende antall konkurser og stigende arbeidsledighet. Norge har en sterk økonomisk stilling og er bedre stilt enn mange andre land. Store grupper låntakere får en sterk bedring i betjeningsevnen som en konsekvens av den siste tids rentenedgang.

Fana Sparebank forventer en moderat vekst i utlån i 2009 og vil framstå som et lokalt alternativ forankret i kunnskap om det lokale næringslivet. Forutsigbarhet, tilgjengelighet og personlig oppfølging med hovedfokus på kunden skal kjenne-tegne bankens ytelser også i tiden framover.

Finans

Børsmarkedene regnes for å være en god temperaturmåler for både de korte og langsiktige økonomiske utsiktene. Slik sett var introduksjonen tidlig i 2008 et forvarsel, med kraftige kursfall, men de ble litt for raskt erstattet med ny tillit til at trærne fremdeles hadde et stykke igjen til himmelen ble nådd. Da våren kom, og med den en viss grad av optimisme, slo krisen til for fullt, og har siden bare utviklet seg til det verre.

Fana Sparebank er en middels stor norsk aktør innenfor rentemarkedet: Det gjelder så vel i forhold til innlån fra pengemarkedet som i vår rolle som investor og forvalter av eget likviditetsoverskudd. Vi er 'midt i det', og har i mange henseender fått merke kurssvingninger og varierende likviditetstilgang. Erfaringene fra 2008 viser at Fana Sparebank står seg godt. Selv om vi ikke styrer utviklingen rundt oss, er det likevel våre egne valg som til syvende og sist bestemmer soliditeten i våre fundament.

Fana Sparebank legger til grunn at vi skal tuftes på et lavt til moderat risikonivå på definerte forretnings- og risiko-områder. Vi forholder oss til kjente og relativt enkle finansielle instrumenter og strategier for kapitalforvaltningen. Derfor plasserer vi mesteparten av vår overskuddslikviditet i pengemarkedsfond med lav risiko. Vi er beskjedent eksponert for verdipapirer som har store verdissvingninger, og vi har tidligere avvist flere henvendelser om deltagelser i fondsstrukturer som inneholdt elementer av kredittderivater, herunder CDOer som var ment å gi en 'sikker tilleggsavkastning'. Det finnes vel knapt et bedre eksempel på det gamle og velprøvde ordtaket om at 'there's no such thing as a free lunch' eller 'om noe høres for godt ut til å være sant – så er det gjerne det'.

Økt avkastning oppnås gjennom vilje og evne til å ta økt risiko. Når vi som bank legger til grunn en konservativ profil på finanssiden betyr det ikke at vi er immune mot tap, men vi søker å arbeide med godt slingsrom til situasjoner og eksponering som setter oss i en risikoutsatt posisjon. I oktober, da vi opplevde stor publikumstilstrømning og økning i innskuddene, reflekterer det at bankens profil blant publikum er i overensstemmelse med det bildet analytikerne tegner av oss. Blant norske kredittanalytikere får vi nå karakteren 'A/A-' fra alle, og det vitner om soliditet og styrke. Det gjenspeiler også det kvalitetsnivået vi ønsker å fremstå med, og som vi forsøker å opprettholde gjennom utøvelsen av vår virksomhet.

Verdipapir, plassering og kundeforhold

Kunders handel med verdipapirer på Oslo Børs gikk kraftig tilbake i 2008 sett under ett. Det er overensstemmende med det vi ser av omsetningsstatistikker fra børsen. En normal handledag på slutten av 2009 representerte i beste fall en tredjedel eller halvparten av normalvolumet et drøyt år tidligere. Kursfallet har vært dramatisk, og mange har fått føle at de gjennom plasseringer i fond og enkeltpapirer har fått kraftige innhugg i plasseringsmidlene.

Myten om at privatpersoner notorisk kjøper på topp og selger på bunn har likevel slått noen sprekker. Mange har etter hvert etablert seg med spareavtaler som sakte, men sikkert bygger opp eksponering i fond over lang tid. Vi leser av våre egne statistikker at det har vært lite innløsning av fond

i 2008 til tross for at (papir)tapene har vært betydelige. Spareavtaler er i det store og hele opprettholdt, og de fleste fortsetter sitt langsiktige forhold til sparingen. Et annet forhold vi har merket oss er at da børsen traff bunnen i september og oktober, registrerte vi rekordmange nyregistrerte kunder til vår netthandelsløsning. Den tendensen har holdt seg ut året, og både nye og gamle kunder har fattet interesse for å delta i et marked som slett ikke har roet seg, men hvor store svingninger på kort tid kan by på muligheter for gevinst, og jakten på de mer langsiktige plasseringsobjektene også er mer attraktiv.

Det er ingen gitt å spå noe om tidspunktet for når finanskrisen skal avblåses, og vi observerer at selv solide selskaper får alvorlige tilbakeslag. Like fullt er det bransjer og virksomheter som vil være gode investeringsmål, og der kursene er kommet ned på fornuftige nivåer. Mens enkelte kunder er best tjent med å sette risikovillig kapital i fond, åpner det seg også gode muligheter for dem som ønsker å sette sammen sin egen portefølje.

Fremover

Om 2008 stod i krisens og usikkerhetens tegn, har mange vært slått av hvor fort ting har utviklet seg. Enkelte bransjer har nærmest over natten opplevd at forretningsgrunnlaget har tørket helt vekk, med innskrenkninger og konkurser som følge. Myndighetene både her hjemme og i ledende økonomier er blitt kritisert for å komme for sent på banen med ulike tiltak. Observasjonene fra markedet viser at det er oppstått situasjoner som det ikke har vært noen gitt å se på forhånd. Omfanget av offentlige tiltak over hele verden viser med all tydelighet hvilket alvor som legges i vurderingen av krisen og dens konsekvenser. Vi kan se fremover i 2009 i visshet om at rentenivået vil fortsette å falle her hjemme, og vil etter alt å dømme holde seg på et meget lavt nivå i ganske lang tid fremover. Dette er kraftig stimulans som gir rom for muligheter.

Det vil ta tid før verden gjenvinner sitt fotteste og legger krisen bak seg. Vi vil fortsatt se media fulle av negative meldinger. Samtidig vet vi at det aller meste av det vi har av virksomhet og aktivitet vil fortsette rimelig uendret. Lav rente gir forbedret kjøpekraft for de som har gjeld. De som sitter på finansformuer eller fri kapital vil på sin side ha behov for å kunne søke etter reelle muligheter til å plassere noe av kapitalen i aksjer og fond.

Uansett hvilken situasjon man befinner seg i, er vår ambisjon at vi og våre medarbeidere er samtalepartnere for å hjelpe den enkelte kunde til å finne gode løsninger for sparing og plassering. Våre kunder skal heller ikke være engstelige for å bli fanget av velsmurt salgsspråk. I vår tilnærming til finansiell rådgivning kan en anbefaling om *ikke* å begi seg ut i risiko-utsatte verdipapirer være like riktig som det motsatte. Det er den langsiktige relasjonen som er avgjørende for både kundeforholdet og banken, ikke kortsiktig gevinst.

FORRETNINGSOMRÅDE

Privat

Den negative utviklingen i boligmarkedet som vi så kontinuerende av i 2007 forsterket seg i 2008, og spesielt i siste kvartal har dette påvirket bankens virksomhet innen personmarkedet i vesentlig omfang. Fallende boligpriser og mer eller mindre stopp i boligomsetningen ga seg utslag i en kraftig nedgang i etterspørselen etter boliglån. Selv om banken var forberedt på dette, var det vel ingen som hadde sett for seg at konsekvensene i boligmarkedet skulle bli så vidt store. I forhold til landet for øvrig var prisedgangen i Bergensregionen relativt stor. Dette, i kombinasjon med den sterke konkurransesituasjonen vi erfarer i det bergenske boliglånsmarkedet, har gjort at vår bank har fått merke nedgangen sterkere enn den gjennomsnittlige bankaktør.

Utlånsveksten i 2008 har vært synkende – på årsbasis var veksten 3,6 % sammenlignet med 10,2 % for foregående år. Bankens samlede utlån i privatmarkedet er nå 7,0 mrd. kroner. Innskuddsutviklingen har vært meget sterk, spesielt i siste del av året. I et turbulent finansmarked ser vi at flere større innskytere sprer sine midler i flere banker. I tillegg erfarer vi at markedet vurderer Fana Sparebank til å være særlig trygg og solid, og således tiltrekker seg nye innskuddskunder. Ved utgangen av året var innskuddsdekningen for privatkundeområdet økt til 84,0 % sammenlignet med 75,0 % ved foregående årsskifte. Samlet innskuddsvolum fra våre privatkunder økte med 16 % og har nå passert 5,8 mrd. kroner.

Renteutviklingen

I 2008 har Norges Bank endret styringsrenten fem ganger, to renteøkninger på til sammen 0,5 % og tre rentenedsettelse på til sammen 2,75 %. Styringsrenten var ved utgangen av året 3,0 % (5,25 % pr. 31.12.2007). Fana Sparebank har fulgt utviklingen i pengemarkedet tett og har hele tiden hatt som mål å fremstå med gode og konkurransedyktige innskudds- og utlånsbetingelser. Utviklingen i pengemarkedsrentene kombinert med kraftig utgang i kredittspreadene, har medført en økning i den gjennomsnittlige innskuddsrente med nedgang i kundemarginen som konsekvens.

Tap og risikoutvikling

Brutto tap utgjorde 1,4 mill. kroner som er noe høyere enn for 2007. Inngang på tidligere tapsførte engasjementer utgjorde 1,1 mill. kroner, en reduksjon på 0,4 mill. kroner fra året før. I tillegg har vi oppjustert uspesifiserte tap med 0,2 mill. kroner. Misligholdte engasjementer har blitt redusert gjennom året og utgjør nå 0,11 % av utlånene mot 0,35 % pr. 31.12.2007. Antall kunder med svak risikoklassifisering (D- og E-kunder) har også vist en nedgang. Denne kundegruppen utgjør nå 3,5 % av samlet utlånsmasse (3,7 % pr. 31.12.2007). Vi anser dette som et lavt og håndterbart nivå. Gruppen blir systematisk fulgt opp av avdelingene gjennom etablerte kontrollhandlinger.

Produkter

Som en naturlig konsekvens av etableringen av Frende Forsikring har det vært rettet stor oppmerksomhet mot forsikringsområdet i 2008. Spesielt har mye fokus og store ressurser blitt satt inn for å bygge opp skadeforsikringsporteføljen med basis i de av våre kunder som hadde et etablert forsikringsforhold til Terra gjennom Fana Sparebank. Mange av våre bankkunder har valgt å flytte sine forsikringer til Frende, men potensialet er stort – målet er å bygge opp en portefølje på 100 mill. kroner innen utgangen av 2011. Ved årsskiftet hadde vi oppnådd en skadeforsikringsportefølje på ca 16 mill. kroner.

Som en følge av utviklingen i boligmarkedet har det vært vesentlig mindre etterspørsel etter ordinære boliglån i forbindelse med rene boligkjøp. Markedet har i langt sterkere grad etterspurt lengre mellomfinansiering som en følge av lang omsetningstid for eksisterende bolig. Banken har, så lenge betjeningsevne og sikkerhet har vært tilfredsstillende, vært tilstede og kunnet tilby slik mellomfinansiering i markedet.

Det har vært rettet mye fokus mot innskuddsmarkedet som en følge av krisen i finansmarkedet. Bankene har etter hvert blitt stadig mer villige til å tilby mer for kundenes innskuddsmidler. Vi valgte derfor å markedsføre våre fastrenteinnskudd aktivt, samtidig som disse ble priset relativt godt. Dette tiltrakk nye innskuddsmidler og var en av hovedårsakene til at vi oppnådde en innskuddsvekst på 16 % i 2008.

Bankens gebyrfrie brukskonto er fortsatt blant de beste i markedet. Alle våre kunder kan oppnå full gebyrfrihet når innestående beløp på konto ikke underskriver 10.000 kroner. Våre honnørkunder pleier vi ekstra godt – de oppnår full gebyrfrihet uavhengig av innestående beløp. Vi erfarer at en stadig større del av våre brukerkontokunder oppfyller kravene til å oppnå full gebyrfrihet.

Organisasjon

Etter omorganiseringen som ble gjennomført høsten 2007 er forretningsområdet inndelt i to enheter; *Dagligbank/betalingsformidling* og *Salg/rådgivning*. Det er store forventninger til de nyansettelser som er foretatt både på leder-, fag- og rådgiver-siden. Selv om rammevilkårene ikke kan sies å ha vært på finansnæringens side gjennom 2008, er det likevel gledelig å konstatere at det har vært gjort en solid jobb fra hele forretningsområdet. Forsikringssatsning, kraftig innskuddsvekst og fokus på kvalitet har gitt gode økonomiske resultater vurdert opp mot markedet for øvrig.

24 medarbeidere har gjennomført og ytterligere syv medarbeidere holder på med utdanning som kvalifiserer til tittelen *Finansiell rådgiver BI*. Det er etablert en offentlig godkjenningsordning som skal lede frem til tittelen *Autorisert finansiell rådgiver*. Godkjenningen baserer seg bant annet på BI-utdanningen. Vi tar sikte på at våre finansielle rådgivere blir autorisert etter den offentlige godkjenningen innen utgangen av 2010.

Fremtidsutsikter

Finanskrisen har satt sitt preg også på det norske samfunnet. Utviklingen i boligmarkedet er usikker og gjenstand for stor oppmerksomhet. Meningene er mange i forhold til hvordan prisutviklingen ventes å bli videre fremover, mye avhenger av banknæringens evne – og vilje – til å yte langsiktig finansiering til så vel førstegangs-kjøpere som de vel etablerte. Mange av de unge som har etablert seg i sin første bolig i løpet av 2007/2008 vil også være i en situasjon hvor egenkapital er tapt og sågar kanskje negativ. Dette betyr at man i realiteten er låst til eksisterende bolig på ubestemt tid. For folk flest ser imidlertid de økonomiske utsiktene relativt gode ut – effekten av den kraftige rentenedgangen slår positivt ut og gir blant annet rom for økt sparing. Den store usikkerheten er derfor knyttet til utviklingen i arbeidsmarkedet.

Med slike rammebetingelser vil vårt hovedfokus være å pleie og utvikle eksisterende kundemasse for å skape mer forretning i tillegg til bedre og tettere kunderelasjoner. Videre vil effektiv og god drift, målrettet salgsarbeid i kombinasjon med godt bankhåndverk være viktige fokusområder for å kunne håndtere de utfordringer som banken vil møte i de kommende år.

A man with a grey beard and a dark cap is working on a large wooden boat in a workshop. He is wearing a black jacket and blue jeans. The boat is made of dark wood and has a red-painted hull. The man is standing on a wooden platform and is using a tool to work on the side of the boat. The background is dark and industrial.

Forsikring

FRENDE FORSIKRING AS

Fana Sparebank ønsker å fremstå som en total leverandør av finansielle tjenester. I tillegg til den tradisjonelle bankdriften, har banken gjennom mange år levert tjenester som hører naturlig sammen med bankvirksomheten i forhold til å komplettere våre kunders forventninger og behov. Forsikringsløsninger hører til i denne kategorien, og vi har ambisjoner om å utvikle denne siden ved vårt totaltilbud i årene fremover. For å underbygge denne satsningen har Fana Sparebank ansatt egne forsikringsansvarlige for både privat- og bedriftskundemarkedet.

Frende ble etablert i 2007 på initiativ fra Fana Sparebank. Frende består av to forsikringsselskaper, Frende Skadeforsikring og Frende Livsforsikring. I løpet av 2008 ble eierskapet økt slik at det nå er 14 frittstående sparebanker som står bak.

De første forsikringstjenestene ble levert av Frende Livsforsikring i begynnelsen av 2008, knappe åtte måneder etter etableringen. Siden fulgte skadeforsikringsprodukter for privatkunder, næringsliv og et bredt spekter av livs-, og pensjonsforsikringsprodukter.

Frende Skadeforsikring

Ved utgangen av år 2008 fremstår selskapet som svært konkurransedyktig. Frende Skadeforsikring var det selskapet i Norge som kom best ut på Dagbladets Forsikringsbørs, en omfattende markedsundersøkelse som ble offentliggjort 30. november 2008.

Brutto forfalt premie pr. 31.12.2008 var 142,4 millioner kroner. Selskapet har nå 20.563 privatkunder og 178 bedriftskunder, med et samlet årlig premievolum på 171,7 millioner kroner.

Med en bestandsøkning på 72 millioner kroner hadde Frende Skadeforsikring størst netto tilgang i det norske markedet i 4. kvartal. Organisasjonen har vokst kraftig, fra 10,5 årsverk i 2007 til 40,7 årsverk ved utløpet av 2008.

Frende hadde en netto finansavkastning på 5,7 %. Dette er blant de beste i markedet og skyldes en konservativ kapitalforvaltningsstrategi. Selskapet er således ikke påvirket av finanskrisen.

Fana Sparebank var i gang med salg av Frenedes skadeprodukter til privatmarkedet i mai 2008. Banken har pr. 31.12.2008 solgt for oppunder 16 millioner kroner, og har den høyeste gjennomsnittspremien per kunde sett i forhold til de øvrige eierbankene.

Omkring 5 % av bankens privatkunder er forsikret i Frende Skadeforsikring etter vel et halvt års drift. For bedrifts-markedets del ble de første forsikringsavtalene signert i oktober 2008.

Frende Livsforsikring

Introduksjonen i personrisikomarkedet vurderes som vellykket, og innenfor dette området er selskapet nå over i en mer normal driftsmodus med kapasitet til betydelig volumvekst.

I oppbyggingen av selskapet har det vært påkrevet å foreta en nøye prioritering av utviklingen av nye produkter og tjenester i forhold til de ønsker som eierbankene har gitt uttrykk for. I første omgang har selskapets ressurser vært konsentrert om personrisikoprodukter. Full introduksjon i bedrifts-markedet kom i gang mot slutten av 2008. Samtlige banker i Frendesamarbeidet var ved årsskiftet klargjort for salg av selskapets bedriftsprodukter, innskuddsbasert tjenestepensjon og gruppelivsforsikring.

Selskapet hadde i 2008 48,2 millioner kroner i premieinntekter. Premieinntektene som er inntektsført i 2008 fordeler seg med 33,7 millioner kroner på personrisikoproduktene, 6,9 millioner kroner på IPS og 7,6 millioner kroner på gruppeliv.

Fana Sparebank leverte allerede tidlig i 2008 de første livproduktene for privatkundemarkedet. Fra årsskiftet 2009 ble bankens egne tjenestepensjonsløsning konvertert til Frende. Bestanden utgjør 280 bedrifter med til sammen omkring 1.300 medlemmer.

Forsikret sparing i personmarkedet, Individuell PensjonsSparing (IPS), ble tilgjengeliggjort for banken i månedsskiftet november/desember 2008 i henhold til plan.

Eiendom

FANA SPAREBANK EIENDOM AS

Aret 2008 ga et underskudd på kr. 641.618,-, noe vi betegner som svakt. Resultatet er kr. 345.789,- lavere enn i 2007, i hovedsak skyldes dette svikt i omsetningen høsten 2008. Fana Sparebank Eiendom hadde en omsetningsnedgang i 2008 på ca. 9 % som i all hovedsak skyldes et generelt dårligere marked som følge av finanskrisen.

Markedsaktiviteter

I løpet av året har Fana Sparebank Eiendom befestet sin profil og salgsfortrinn. Selskapet økte markedsandelene både innenfor næringsmegling og boligmegling.

Markedsbetraktning

Prisene på bolig har falt siden våren 2007, noe som har resultert i noe lavere inntjening pr. omsatte eiendom. Den lavkonjunkturen vi er inne i nå forventes å føre til et omsetningsfall i bransjen sett under ett. Blant konkurrentene er det stadig flere som er eid av banker, delvis som følge av at virksomhetene som legges ned er privateide og at privateide virksomheter blir overtatt av banker. Konkurransesituasjonen er ellers stabil. Vi budsjetterer og forventer en økning i inntektene i 2009 i forhold til hva omsetningen har vært høsten 2008, men likevel lavere i forhold til 2008 sett under ett.

Utvidelse og endringer

Innenfor næringsmegling som var en nysatsing for 3 år siden, har vi økt vår markedsandel gjennom hele 2008 og er i dag blant de største næringsmeglerne i byen. Næringsmegling og boligmegling er i dag samlokalisert på Nesttun og i sentrum. Næringsmegling har hele Bergen og omegn som primærmarked.

Høsten 2008 åpnet vi ny filial i Markeveien, Bergen sentrum, som både utøver nærings- og boligmegling. Dette er strategisk sett en viktig plassering, i forhold til å øke markedsandeler i Bergen og omegn. Vi har nå tre lokaliseringer for eiendomsmegling, sentrum, Lagunen og Nesttun.

Ansatte

Fana Sparebank Eiendom har 22 årsverk ved utgangen av 2008. Av disse er 10,5 boligmeglere og fire næringsmeglere.

Målsettinger

Fana Sparebank Eiendom AS skal være et naturlig førstevalg for bankens kunder og eiere av eiendommer i Bergen.

Fana Sparebank Næringsmegling skal være byens ledende næringsmegler.

Aret 2008 ga et underskudd på 669.666 kroner som i hovedsak skyldes nedgang i selskapets omsetning målt mot fjoråret. Fana Sparebank Regnskap AS har som målsetting å være blant de beste når det gjelder kunnskap og kompetanse innen faget. Dette gir igjen høy kvalitet på det arbeidet som utføres.

I likhet med banken tror vi på ideen om tillit gjennom ryddighet, ærlighet og personlig oppfølging. Personlig kontakt og god kommunikasjon med kundene er avgjørende for å kunne tilfredsstille kundens behov.

Fana Sparebank Regnskap AS kjøpte i 2008 aksjene i MSR Marion Senneseth Regnskap AS og selskapene fusjonerte i november 2008. Selskapet har i dag sitt hovedkontor på Midtun med 11 ansatte, og et avdelingskontor i Åsane med fire ansatte. Av våre totalt 15 ansatte er seks autoriserte regnskapsførere.

Fana Sparebank Regnskap leverer følgende tjenester:

- Økonomisk Rådgivning
- Regnskapsføring
- Budsjettering
- Fakturering / lønnskjøring
- Årsoppgjør
- Firmaetablering
- Eierskifte innen landbruk
- Taksering av landbrukseiendom
- Betalingstjenester
- Administrative rutiner
- Oppdrag ute hos kunde

FANA SPAREBANK REGNSKAP AS

Regnskap

FANA SPAREBANK

NESTTUN - LAGUNEN - FANATORGET - MINDE - MARKEVEIEN - TORGET - ÅSANE

Ø. Nesttunvei 1, 5221 Nesttun

Telefon: 55 91 98 00 | Telefaks: 55 91 99 10

E-post: post@fanasparebank.no

Org.nr. 937 896 859

www.fanasparebank.no